

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 159
voorjaar 2022

Aves Visum

Rotta

40

Jaar!

In deze Aves Visum ...

- 5 Hoe het begon . . .
- 8 Interview met Klaas van Schie
- 10 Portretten van vier nieuwe leden
- 14 De Fakkel – Frank Schimmel aan het woord . . .
- 16 Rotta Jubileumpuzzel
- 19 De natuur in het Rotta-gebied in 2021
- Algemene Ledenvergadering Natuur- en Vogelwacht Rotta
- 23 Uitnodiging
- 24 Jaarverslag 2021
- 27 Financieel Jaarverslag 2021

**Ik had pech.
Oord regelt het.**

Kapot. Beschadigd. Kwijt. Gestolen. Een ongelukje. Gelukkig zijn we via Oord Assurantiën goed verzekerd. Als er eens iets misgaat, dan zorgt Oord ervoor dat alles snel en goed geregeld wordt. En dat geeft een goed gevoel.

www.oordbv.nl
(010) 440 0788 | info@oordbv.nl

OORD
doortastend en dichtbij
assurantiën

Je kunt op veel manieren van vogels genieten, maar soms krijg je er wel een nare smaak van in de mond . . .

. . . of het water loopt eruit !

En verder . . .

- 6 Nationale Tuinvogeltelling
- 7 Eindejaars plantenjacht
- 12 - Er klinken steeds minder vogels in het voorjaar
- Column SBB –
Aalscholvers in broedtijd
- 13 POKO – veldmonitoringen in de Groenzoom
- 18 Rotta Natuurwerk
- 27 - Uitslag buitengewone ledenraadpleging
- Bijdehand – Zombie bijen
- 29 Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Noordrand
- 30 Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Zuidplas
- 32 Mystery Bird

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

Email info@rotta-natuur.nl

Website <https://www.rotta-natuur.nl>

ANBI RSIN-816580662

Iban NL60 TRIO 0254 40 52 23

KvK Haaglanden, nr. 40464998

Natuur- en Vogelwacht Rotta is een zelfstandige natuur- beschermingsvereniging, actief in het Recreatiegebied Rottemeren en de omliggende gemeenten Zuidplas, Lansingerland en de noordrand van Rotterdam. De vereniging heeft ten doel flora en fauna te verbeteren en het (doen) herstellen van verstoringen daar in; het beschermen en in stand houden van groenvoorzieningen en natuurgebieden en het opkomen voor het milieu; het (doen) realiseren en het (doen) in stand houden van ecologische, landschappelijke en recreatieve verbindingzones. De vereniging is opgericht op 9 februari 1982.

Lidmaatschap

Volwassenen min. € 12,50 per jaar

Jeugd (tot 18 jaar) min. € 6,50 per jaar

Donateurs min. € 12,50 per jaar

Bestuur

Voorzitter: Hans Sanders 06 - 40 56 77 69

email: voorzitter@rotta-natuur.nl

Vicevoorzitter: Anneke Zuidervaart 06 - 20 00 17 52

email: anneke.zuidervaart@rotta-natuur.nl

Secretaris: Peter Wienbelt 06 - 51 48 84 75

email: secretaris@rotta-natuur.nl

Penningmeester: Cor van de Lustgraaf 06 - 29 24 27 69

email: penningmeester@rotta-natuur.nl

Ledenbeheer: leden@rotta-natuur.nl

Leden:

Marijke den Oudendammer 06 - 28 51 81 05

Arend Hoogeveen 06 - 83 69 84 50

Henk Starink 06 - 28 54 40 03

Vertrouwenspersoon Natuur- en Vogelwacht Rotta:

Josien Hofs 06 - 12 13 46 83

Verenigingsgebouw Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Beheerder: Ad Somers 06 - 39 32 11 13

email: trefpunt@rotta-natuur.nl

Open: donderdag 10.00 - 16.00 uur

zaterdag 12.00 - 16.00 uur

Bij de voorpagina: Gele lis en valeriaan

© Arend Hoogeveen

Verenigingsblad Aves Visum

Redactie: Josien Hofs, Arend Hoogeveen en Hans Soeterbroek

Redactieadres: avesvisum@rotta-natuur.nl

Druk: Editoo Arnhem

Iedereen kan een artikel voor Aves Visum aanbieden, uiterlijk twee weken voor de verspreidingsdatum (in de eerste week van maart, juni, september en december).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen of te weigeren, waar nodig in overleg met de auteur(s). Copyright foto's bij de fotograaf.

ROTTA WERKGROEPEN

Rotta Rangers en Kapoentjes

info Esmeralda Eggen

jeugd@rotta-natuur.nl

Rotta Natuurwerk

Info Rien van der Vorm

natuurwerk@rotta-natuur.nl

Rotta Onderzoek

Info (vacature)

onderzoek@rotta-natuur.nl

Trefpunt Vrijwilligers

Info Aria van Ballegoie

trefpunt@rotta-natuur.nl

Rotta Communicatie en Website

Info Birgitte Blom

communicatie@rotta-natuur.nl

Werkgroep Ruimtelijke Ontwikkelingen

info Jaap van Lien

jaapvanlien@rotta-natuur.nl

Projectgroep Oppervlaktewaterkwaliteit Oostland

info Jan Smith of Cees van der Burg

poko@rotta-natuur.nl

Alliantie GroenBlauwe Rotte

Info Arend Hoogeveen

www.alliantiegroenblauwerotte.nl

Ledenexcursies

Info Peter Wienbelt

excursies@rotta-natuur.nl

Rotta Erfvogels en Tuinadvies

Info Henk Starink

advies@rotta-natuur.nl

Van het Bestuur

Veertig jaar geleden op 9 februari 1982 werd Natuur- en vogelwacht Rotta opgericht. In die 40 jaar zijn we van een klein clubje enthousiastelingen uitgegroeid tot een volwassen vereniging die op veel fronten actief is en daarmee een volwaardige gesprekspartner voor overheid, publiek en bedrijven geworden is. En bovendien een organisatie die zich continu inzet voor een groenere en duurzamere leefomgeving.

Dankzij onze leden - groene ambassadeurs - participeren we vroegtijdig bij vele nieuwe beleidsontwikkelingen, al moeten we de beleidsmakers wel eens wijzen op oude afspraken die ergens in een bureaula beland zijn. Veel leden steunen de vereniging op afstand, maar er zijn gelukkig ook vele actieve vrijwilligers, zoals de natuurwerkers die elke week door weer en wind met de zaag, zeis of takkenschaar de natuur in goede banen leiden. En laat ik vooral ook niet de tellers van vogels, vlinders, insecten, bijen en planten niet vergeten, alsook de natuurgidsen van onze excursies, de vogelcursus en van de Rangers en Kapoentjes, de watervorsers van POKO en de mannen en vrouwen van het Trefpunt. Ja, en natuurlijk de erfvoegeladviseur, de redactie van Aves Visum en de beheerders van de website en sociale media spannen zich voortdurend in om Rotta op de kaart te zetten.

Gelukkig (of soms helaas) laat de natuur zich niet sturen en van het klimaat gaan we het ook niet winnen, maar door onze actieve bemoeienis (ecologisch tuinieren) zijn we steeds in staat om de biodiversiteit te verhogen en voldoende voedsel en rustgebieden voor flora en fauna veilig te stellen.

We hebben echter niet alles in de hand: van het Trefpunt woeien door de storm Eunice de pannen van het dak, zijn in de Rottemeren minstens 110 bomen omgewaaid en is de roeibaan in de Eendragtspolder weer eens als waterberging voor overtollig water in de Rotte gebruikt. En vergeet ook de nieuwbouwplannen in Lansingerland en Zuidplas niet die oprukken richting de natuur- en recreatiegebieden in onze omgeving. Het borgen van het Rottemereengebied als ecologisch kruispunt in de zuidelijke randstad blijft een belangrijke doelstelling van onze vereniging.

Alles overziend zijn we, oorspronkelijk opgericht voor het behoud en welzijn van vogels, in de loop der jaren uitgegroeid tot een volwaardige en professionele natuur- en milieuorganisatie, die juist door samenwerking en minder als protestpartij de maximale winst voor de natuur probeert te behalen. Veertig jaar is een prachtige mijlpaal, maar wat mij betreft is het nog maar het begin en hebben de doelstellingen van Rotta eeuwigheidswaarde. Proost en op naar de volgende 40 jaar.

Hans Sanders

Van de Redactie

Het uitbundig vieren van ons 40-jarig bestaan kon helaas niet, maar we beschouwen deze Aves Visum graag als jubileumnummer.

Je treft terugblikken aan van en een interview met voormalig opzichter in het Rottemeregebied Klaas van Schie, die op een of andere manier met elke boom, berm of bloem bemoeienis in ons werkgebied heeft gehad. We kijken niet alleen met gepaste trots terug, maar graag ook vooruit. Daarom behalve een 'oudgediende' enkele portretjes van nieuwe leden. Ons ledental groeit nog altijd, en wellicht komt er met nieuwe leden nieuw elan mee om zich in te zetten voor ons gebied. Het jubileum komt eveneens tot uitdrukking in een kleine uitdaging in de vorm van een streekgebonden puzzel.

Zoals altijd in het eerste nummer van het jaar vind je de gegevens voor de Algemene Ledenvergadering, en de verantwoording van het bestuur over 2021. Ondanks de beperkingen is er door velen veel werk verzet, zowel buiten bij het natuurwerk als 'binnen', op besprekingen en bij het overleg met gemeenten en beheerders. Over het buitenwerk lees je in de verslagen van Rien van der Vorm, ook een van de actieve leden van het eerste uur, en in De Fakkel.

Eveneens gebruikelijk in het voorjaarsnummer een uitgebreid overzicht van Dick Hoek over de waarnemingen in het Rotta-gebied. Er is deze keer zo veel te vertellen dat we ons beperken tot de vogels, de overige waarnemingen zijn te vinden in een uitgebreid document op de website als bijlage bij deze Aves Visum. Daarnaast kun je lezen over de tuinvogeltelling en de resultaten van de Eindejaars Plantenjacht in deze contreien, en ontbreekt het klein vliegend spul ook deze keer niet. De boswachter-van--dienst steekt in zijn column zijn enthousiasme over de aalscholver niet onder stoelen of banken.

De ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied, of ze ons nu bevallen of niet, worden toegelicht in stukken over de Noordrand en de Zuidplas.

Jan Smith heeft tot onze spijt besloten een punt te zetten achter zijn redactielidmaatschap. We willen hem vanaf deze plaats hartelijk bedanken voor zijn jarenlange inzet en zijn interessante bijdragen. Naast de meer diepgaande stukken die hij schreef is hij de bedenker van de Kleine Weetjes en werkte hij mee aan de vormgeving. Gelukkig zijn we Jan niet helemaal kwijt, zoals blijkt uit zijn bijdrage in dit nummer over POKO.

Waarmee meteen gezegd is dat er weer een plaats te vullen is bij de redactie. Dus aarzel niet om contact op te nemen, ook als je een idee of kritiek hebt.

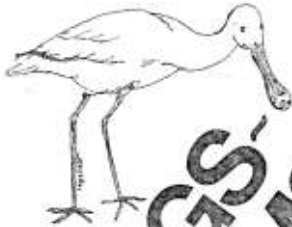
9 februari 1982
OPRICHTINGSBIJEENKOMST

Hoe het begon . . .

Mannen van het allereerste uur, links Joop van Aardenne en rechts Cor Noorman.

OPRICHTINGS-
BIJEENKOMST
9 FEBRUARI
1982

Nadat we in het afgelopen jaar een wat onofficieel aanloopje hebben gehad dacht ik er aan om nu maar eens officieel verder te gaan maar niet te erg, persoonlijk dacht ik ~~me~~ voorlopig het maar zonder uitgebreid bestuur te doen dat is dan eigenlijk wel hetzelfde maar dan hebben we niet die rommel van bestuursverkiezingen.

Behter leiding moet er wel zijn daarom wil ik wel ALGEMEEN COÖRDINATOR zijn maar inspraak is er altijd mogelijk en zeer gewenst.

Voorts zal ik u de doelstelling van de vogelwacht uiteenzetten:

- 1) Medewerken aan de georganiseerde vogelbescherming, waarbij als plaatselijke waarnemers een belangrijke rol spelen bij het doorgeven van informatie aan landelijke organisaties
- 2) Gezamenlijke vogelstudie, waarbij medewerking aan landelijke georganiseerde onderzoekprogramma's een belangrijke rol speelt.

Om aan deze doelstelling te voldoen zijn we reeds begonnen met een kaart-systeem waarin tot uitting zal komen hoe het na verloop van tijd met een bepaalde vogelsoort gesteld zal zijn, dit ingeval van voorkomen, verdwijnen, broeden en of uitbreiden van dat soort.

En daarom werken we al mee aan het S.O.V.O.-atlas project verder hebben we ons opgegeven voor het contactorgaan voor vogelstatie van de K.N.N.V.

Natuur- en Vogelwacht "Rotta"

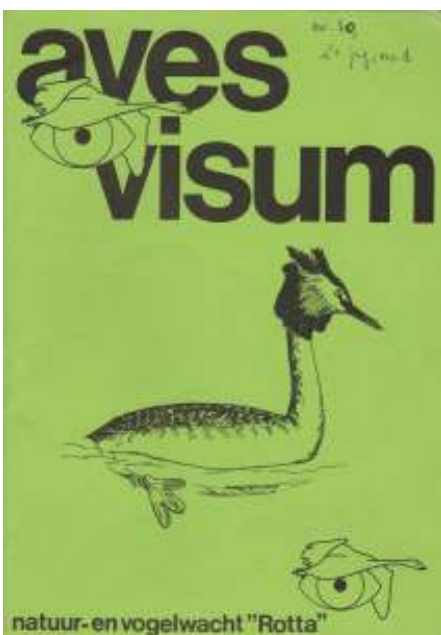
Op 9 februari was het dan zo ver: de oprichtingsvergadering. Maar wat ging hieraan vooraf, na ruim 4 jaar modderen op het gebied van vogels en natuur.

Goed of niet, we gingen verder en verder en steeds meer mensen wilden meewerken aan ons ideaal van een goed lopende Natuur- en Vogelwacht, zoals er elders in het land al tientallen zijn.

De naam "Rotta" kwam van Eduard van Gijzen en is de oude naam voor "Rotte".

In het begin hadden we een soort verenigingsorgaan dat in de loop van de tijd groeide naar de huidige vorm welke u nu in uw handen heeft en waar we (zoals ik u mag zeggen) met recht trots op mogen zijn. Dit alles is in goede handen van onze Jaap.

Veel, ja zelfs heel veel werk is eraan vooraf gegaan voordat we zover waren dat we ons konden oprichten. Maar mede dankzij het huidige bestuur is dit allemaal goed gegaan. Erg spannend was het die tijd voor de oprichtingsvergadering, in februari. Gelukkig was de zaal goed gevuld met een redelijk geïnteresseerd publiek: leden en belangstellenden uit Bleiswijk en de wijde omgeving. Ze keken, na een inleiding gehad te hebben van de heer Bruin, naar een film over weidevogel van Jan van der Kam. De film en het betoog van de heer Bruin

Nationale Tuinvogeltelling

Ruim 160.000 mensen telden in het laatste weekend van januari de vogels in hun tuin voor de Nationale Tuinvogeltelling van Vogelbescherming Nederland. Vogelbescherming riep de tellers op om extra op de merel te letten, een vogel die hard in aantal is gekelderd.

Dit jaar werd de merel gemiddeld in meer tuinen gezien dan de afgelopen jaren. Een goed teken, dat mogelijk op licht herstel kan wijzen. De merel eindigde landelijk dan ook op de derde plaats, achter de huismus en koolmees. Na de uitbraak van het usutu-virus in 2016 werd deze zangvogel nog maar in twee derde van de tuinen gezien. Bij de eerste Tuinvogeltelling was dat nog in 9 op de 10 tuinen. Vorig jaar werden er voor het eerst weer iets meer merels gezien, dit jaar lijkt sprake van een voorzichtig herstel: in driekwart van de tuinen is de merel gezien. De komende jaren zal moeten blijken of het herstel zich doorzet.

In ons gebied zijn dezelfde soorten in de top 10 geteld, echter de volgorde verschilt enigszins. Op nummer 1 staat bijvoorbeeld de koolmees, terwijl de kauw zich op nummer 2 heeft genesteld (landelijk op 6).

Top 10 landelijk		Top 10 regionaal (Rotterdam Zoetermeer Lansingerland Waddinxveen Gouda Zuidplas)	
1. Huismus	453.502	1. Koolmees	8.609
2. Koolmees	307.963	2. Kauw	6.297
3. Merel	199.676	3. Huismus	5.516
4. Pimpelmees	198.125	4. Merel	5.344
5. Vink	149.501	5. Pimpelmees	5.066
6. Kauw	148.363	6. Vink	4.623
7. Houtduif	114.975	7. Ekster	3.410
8. Ekster	105.754	8. Houtduif	2.794
9. Turkse tortel	103.164	9. Roodborst	2.649
10. Roodborst	95.076	10. Turkse tortel	2.479

Al 19 jaar organiseert Vogelbescherming hartje winter de Nationale Tuinvogeltelling. Een mooie manier om mensen in contact te brengen met de vogels in hun omgeving, maar gaandeweg is het evenement uitgegroeid tot het grootste citizen science project van Nederland. Gezien de harde wind en het milde winterweer, waardoor er minder vogels in de tuinen te zien zijn, een mooi resultaat. <<

foto's © Arend Hoogeveen

Eindejaars plantenjacht

Josien Hof's

Tijdens de landelijke Eindejaars Plantenjacht, voor de achtste maal georganiseerd door FLORON, tellen tussen kerst en nieuwjaar ruim 1000 waarnemers zo'n 550 verschillende soorten-in-bloei, verdeeld over meer dan 17.000 waarnemingen. Dat is een gemiddelde van 17 per ingevoerde lijst.

Ook nu weer blijkt dat we in de bebouwde omgeving het meeste resultaat te behalen is. De diversiteit is er groter, en de temperatuur allicht een paar graden hoger. Inventarisaties in het buitengebied leveren meestal niet meer dan 10 verschillende soorten op. In het hele Rottagebied is er naar mijn idee minder ingevoerd dan vorig jaar, de diverse tellers treffen samen tenminste 70 verschillende planten in bloei aan tussen kerst en nieuwjaar. De verwachtingen waren deze keer niet al te hoog gespannen, gezien de vorstdagen in december. Soorten die je eigenlijk altijd wel ziet in de winter zoals het duizendblad moest je nu met een lampje zoeken. Met enkele Rotta-leden hebben we een stukje van de wijk Ommoord nu voor de derde keer bezocht, het eerste jaar troffen we 27 bloeiende exemplaren, vorig jaar was het in december zeer mild en kwamen we op 36. Dit jaar moeten we genoeg nemen met 20 soorten. Het decemberweer is dus van grote invloed, wat ook blijkt uit de landelijke cijfers.

Doorbloeiërs, laatbloeiërs en vroegbloeiërs

Soorten als het madeliefje, de paardenbloem, klein kruiskruid en het herderstasje zijn het hele jaar door in

meer of mindere mate in bloei te zien. Deze doorbloeiërs houden eigenlijk nooit op, zij het dat de aantallen in de winter veel minder zijn. Dat geldt ook voor het in het voorjaar uitbundig aanwezige raapzaad, in de winter zie je maar een enkel bloeiend exemplaar. Het bezemkruiskruid is meer een laatbloeiër, die begint pas in de tweede helft van het jaar en is in december en januari nog steeds te zien. Deze plant komt overigens nog geen 100 jaar in ons land voor en stond lange tijd als exoot te boek. De zogenoemde vroegbloeiërs als speenkruid, klein en groot hoefblad, sneeuwkllokje en grote ereprijs zijn landelijk eind december al waargenomen, in ons gebied zijn alleen grote ereprijs en speenkruid gemeld.

Koplopers zijn opnieuw het madeliefje, straatgras en paardenbloem, op de voet gevolgd door herderstasje, klein kruiskruid en raapzaad. De hele top 25 van de Floronlijst is ook bij ons gezien. FLORON wil met dit langjarig project onderzoeken welke veranderingen de klimatologisch omstandigheden teweeg brengen. De eindresultaten en het verslag staan op de website van FLORON. <https://www.floron.nl/plantenjacht/resultaten> <<

Winterbloeiërs in beeld

Gebaseerd op de top-15 van bloeiende planten in de winter

FLORON

 ▲ Madeliefje BO	 ▲ Paardenbloem OS	 ▲ Straatgras IL	 ▲ Klein kruiskruid IV	 ▲ Vogelmuur PKA
 ▲ Herderstasje WB	 ▲ Paarse dovenetel WK	 ▲ Witte dovenetel ME	 ▲ Duizendblad AN	 ▲ Kropaar GM
 ▲ Gewone melkdistel BV	 ▲ Kleine veldkers TM	 ▲ Scherpe boterbloem OS	 ▲ Tuinwolfsmelk WB	 ▲ Canadese fijnstraal LP

Foto's: Willem Braam [WB], Cona de Groot, Adrie van Noordden, Marian de Jong, Johan Laermans, Peter Meijinger, Grada Menting, Theo Muisse, Soudwijn Ode, Lily Pool, Willie Reemsa, Bert Verlinggen, Joop Verburg, Otto Blijks

Klaas van Schie, al vanaf het begin betrokken bij 'ons' gebied.

Josien Hofs

In hun bungalow in het buurtschap Kruisweg word ik hartelijk ontvangen door Klaas van Schie (82), die begin jaren '80 meteen lid wordt van Rotta. Hij vertelt hoe dat kwam.

"Ik was opzichter bij het recreatieschap Reeuwijkse Plassen en ik kwam tijdens mijn werk in 't Weegje Rien van der Vorm tegen die daar aan het vogels kijken was. We raakten aan de praat bij het oude Praathuis, en ontdekten een gemeenschappelijk enthousiasme voor de natuur. In 't Weegje liepen toen nog koeien, maar die moesten weg vanwege de natuurbeheersmaatregelen. Hierdoor kwamen al binnen enige jaren de watersnippen op visite. Vanaf die eerste ontmoeting is er altijd contact gebleven en ben ik lid geworden van Rotta. Al snel was ik onder de indruk van wat mensen bij Rotta aan het doen waren. In die jaren bezocht ik de Rotta-vergaderingen af en toe, later werd dat minder omdat ik veel andere zaken aan mijn hoofd had. Ik weet nog dat Rotta o.a. vergaderde in het verenigingsgebouw in de Kerkstraat in Bleiswijk."

Klaas is een tuinderszoon, zijn wieg stond op een steenworp afstand van het huis waar hij nu woont. Na zijn verplichte militaire dienstdienst heeft hij een aantal jaren o.a. in de bouw gewerkt, en komt dan in dienst van de provincie als reserve brugwachter/kantonnier. Onder-

Klaas en Rien weer even samen in 't Weegje op de plek waar vroeger het Praathuis stond. Een uurtje met veel herinneringen. © Arend Hoogeveen

Mijn eerste grote werk was de aanleg van de Bleiswijkse Zoom (midden) waar ik de opzichter nieuwe werken mocht zijn.

houdswerk uitvoeren langs o.a. het Rijn-Schiekanaal en de wegen is de hoofdzaak. Al snel ziet men zijn kwaliteiten en stimuleert zijn werkgever hem om een studie wegen waterbouw te volgen. De provincie, die in de jaren '60 op de duinen na nog amper natuur kent, start met grootse plannen om gebieden voor natuur en recreatie in te gaan richten. Dat zo'n concept wel eens uit kon draaien op belangentegenstellingen realiseert men zich dan nog helemaal niet. Maar Klaas begint zijn werk als opzichter vol goede moed en komt in 1969 terecht bij het recreatieschap Rottemeren om te helpen bij de aanleg van de gebieden.

"Ik had al best een brede kennis, ik had al zo veel verschillende dingen gedaan en inmiddels een behoorlijke kijk op weg- en waterbouw en cultuurtechniek ontwikkeld. Mijn praktische inzichten kon ik goed gebruiken, en uiteraard leerde ik zelf steeds bij. Mijn eerste grote werk was de aanleg van de Bleiswijkse Zoom (midden) waar ik de opzichter nieuwe werken mocht zijn. De kade langs de Rotte is opgehoogd met klei uit de plas, dat verklaart waarom het oorspronkelijke fietspad lager ligt. Ik was toen nog helemaal niet gewend om met hogergeplaatste personen contact te hebben en ik vond het toch wel behoorlijk spannend toen ik bij de oplevering in het zonnetje werd gezet door het districtshoofd, de vermaarde Joop Nieuwenhuis. Later volgt de inrichting van de oostelijke Rottekade, het Hoge en Lage Bergse Bos en de Zevenhuizerplas. Het waren prachtige tijden!

Eind 1975 zijn de meeste gebieden rond de Rotte aangelegd. Het recreatieschap Reeuwijkse Plassen wil dan grote recreatieterreinen aanleggen en mij wordt gevraagd of ik daar mijn steentje aan wil bijdragen. Ik word dan opzichter nieuwe werken en ook het onderhoud van alle gebieden mag ik tot mijn verantwoording rekenen. Aanvankelijk is de provincie Zuid-Holland de opdrachtgever, later wordt dat Groenservice Zuid-Holland (GZH)."

Het natuurbeheer was nog nauwelijks ontwikkeld, er was weinig kennis over, vertelt Klaas. "Verschralen werd nog weinig toegepast en bosbouw denkt men dan nog helemaal vanuit de Veluwe bossen. Men had geen idee dat bossen in een klei- en veengebied heel andere eisen stellen. Vanuit de blik van boeren en tuinders is er veel scepsis, terwijl ze zich tegelijkertijd niet realiseren hoe vervuילend ze bezig zijn.

De riolen van woningen en bedrijven gingen rechtstreeks de sloten in en de zwaarste gifsoorten werden nog onbekommerd gebruikt. Bij het schonen van sloten en watergangen werd er niets afgevoerd, dus alles belandde toch weer in het water. De inzichten met betrekking tot natuurwaarden zijn in de loop van de tijd behoorlijk veranderd. Wat je nu ziet is dat behalve graslanden ook het water verschraalt, waardoor er veel meer leven mogelijk is. Ik kan nu het water uit de vaart tegenover het huis weer gebruiken voor mijn vijver zonder dat het water ondoorzichtig wordt, dankzij maatregelen van beheerders van het Hoogheemraadschap. Er is veel ten goede veranderd, maar wensen houd je altijd."

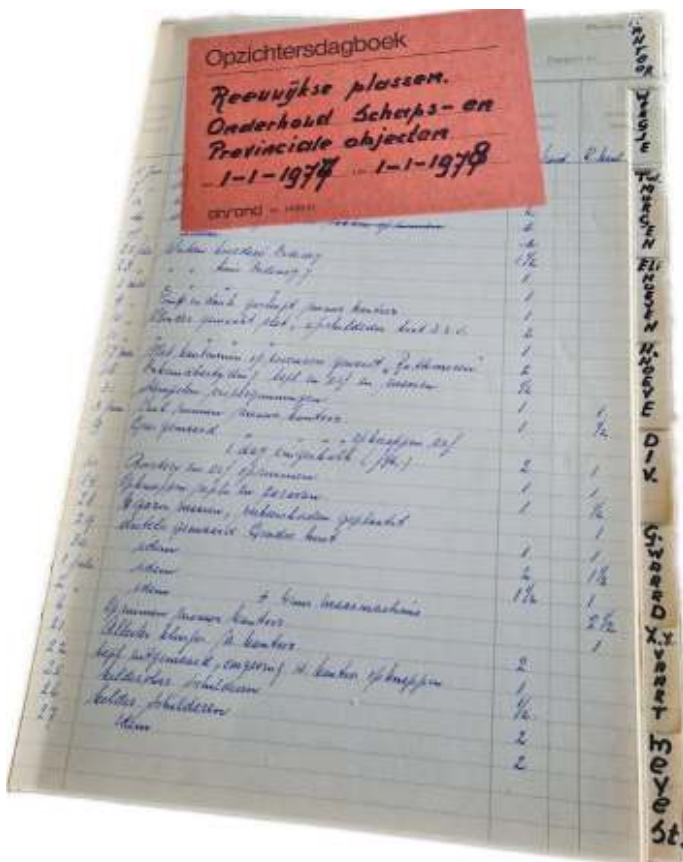
Na 14 jaar bij het recreatieschap Reeuwijkse Plassen gewerkt te hebben komt Klaas in 1989 weer in het Rottemeren gebied terecht. Hij krijgt als opzichter onderhoud een hele reeks gebieden onder zich: rond de Rotte, de Dobbeplass, de Vlietlanden, de Vlaardingierplas en de Broekpolder. Intussen heeft Klaas zelf een natuurgidsencursus gevolgd en hij stimuleert anderen om dat ook te doen. Hij vond dat enorm verrijkend, het helpt bij het uitwerken van je beheerplannen. In die tijd werkt hij als opzichter samen met Rotta, en benadrukt hij het belang van de inbreng van een lokale natuurvereniging altijd bij zijn opdrachtgevers. Hij is nog steeds enthousiast over de activiteiten van Rotta. Hij is blij dat hij door zijn werk vaak iets heeft kunnen doen voor Rotta.

De beleving verandert

Waar we ook wandelen of fietsen in het Rotta-gebied, overal heeft Klaas op een of andere manier bemoeienis mee gehad. Hij betreurt de manier waarop het nu in Nederland georganiseerd wordt. "Voorheen werd alles in eigen beheer gedaan, maar nu wordt het werk aanbesteed. Aannemers tekenen in op een bestek, terwijl ze het gebied niet of amper kennen. De beheerder is in mijn ogen onvoldoende bij de uitvoering betrokken. Het schort vaak aan de begeleiding van het uitvoerend personeel, de jongens op de tractor hebben te weinig kennis en als er dan geen begeleiding is kan het zo maar mis gaan. Je moet er als verantwoordelijke bij willen zijn, anders werkt het niet. Maar ja, de politiek besluit over de koers en de kosten, we wonen in een democratisch land."

Hij ziet in de beleving wel verandering. Waar het aanvankelijk vooral gaat om het inrichten van recreatiegebieden in de meest dichtbevolkte provincie, kijkt men nu door het ontstaan van 'nieuwe natuur' anders. "In de Eendragtspolder broeden nu zo veel vogels, dat is echt uniek. Daarmee gaan we de gebieden anders waarderen, meer oog voor de natuurwaarden. Tegelijk zijn er heel wat verschillende belangen. Mensen gaan vaak egoïstisch met de natuur om, alsof het er speciaal voor hun is, dat is heel jammer. Veranderingen zoals het afsluiten van broedgebieden worden niet altijd begrepen. Bij het Bentwoud is het al weer anders aangepakt, bijvoorbeeld door vanaf het begin honden te weren uit een groot deel." Anders kijken naar die gebieden is wel nodig, aldus Klaas, en "de biologische landbouw verdient trouwens ook beter, het is nu haast niet te doen om er van rond te komen".

Na twee uur praten komt echtgenote Riet vertellen dat ik net zo goed mee kan eten, want vertellen kan Klaas wel de hele dag. Het is bijzonder om te zien hoe hij de boeken met alle administratieve aantekeningen van het werk, de begrotingen en andere overzichten heeft bewaard, alles in een keurig handschrift. Maar na een bezoek aan de bijzondere tuin en de kas sluiten we toch af, intussen kan ik niet naar huis zonder een paar stekken van Klaas' bijzondere vetplanten mee te krijgen. En nu maar hopen dat ze het bij mij ook doen. <<

Het aantal natuurliefhebbers groeit nog steeds en gelukkig weten ze ook Rotta te vinden. Een viertal portretten van nieuwe leden in de Rotta-familie.

Thyrza Boskma

Het jongste lid in deze galerij is Thyrza. Vanaf haar 9e jaar was ze actief bij de Rotta Rangers, en nu zit ze in de eerste klas van de middelbare school. Bij de trekvogeltelling op het Lührs uitkijkpunt in het Hoge Bersge Bos vielen niet alleen haar enthousiasme maar ook haar kennis op. "Ja wij gaan als gezin altijd naar buiten en ik was van kleins af aan al geïnteresseerd in alles wat beweegt, vooral vogels en zoogdieren. Het was heel leuk bij de Rangers, het eerste waar ik aan meedeed was de slootjessafari. En de kennis is gewoon vanzelf ontstaan omdat ik altijd wil weten wat ik zie. We gaan er vaak op uit, bijvoorbeeld naar de Brouwersdam of de Maasvlakte, daar zagen we laatst sneeuwgorzen, dat was echt gaaf." Op de vraag naar haar favoriete dieren hoeft ze niet na te denken. "De groene specht, die vind ik zo leuk, zoals die lacht. En verder vind ik roofvogels bijzonder, ik heb een werkstuk gemaakt en een spreekbeurt gehouden over uilen.

Ransuilen zitten 's winters bij ons in de buurt in een grote conifeer." Uiteraard kent Thyrza het gebied goed, er is zelfs een plek waar ze wel geweest is en haar ouders niet: "we waren op schoolkamp op de Koornmolencamping, en daar kregen we een rondleiding in het Koornmolengat. De gids vond het wel bijzonder dat ik op gehoor zelfs vogels herken, zoals de roep van de grote bonte specht en de fitis. En later bleek dat mijn vader ook wilde maar te laat was met inschrijven voor een excursie, dus die moet nu weer wachten". Thyrza vertelt dat ze zich graag wil inzetten voor de Rangers, ze is er zelf 'uitgegroeid', maar "ik heb bij de trekvogeltelling al wat gedaan en wil graag verder meehelpen als de activiteiten dadelijk weer starten". Dat horen we natuurlijk graag.

Alexandra den Heijer

Alexandra woont zo'n 16 jaar in het hart van het Rottemerengebied, en is lid geworden van Rotta omdat ze het belangrijk vindt dat er opgekomen wordt voor de publieke waarden in het gebied. Ze is professor Bouwkunde aan de TH Delft, en ook daar is dat thema aan de orde. "Ik ben opgegroeid als stadskind, en we wonen alweer een tijd aan de Rotte. Daar krijg je de natuur als vanzelf mee. We zijn al snel lid geworden van Vogelbescherming en ervaren met veel plezier de rust en de ruimte. Zwemmen en wandelen doe ik graag." Het gesprek vindt plaats tijdens een rondje vanaf het Trefpunt door het Hoge Bergse Bos, waar we en passant getuige zijn van een gevecht tussen twee mannetjes wilde eend, terwijl het vrouwtje vanaf de zijkant rustig toekijkt. "Wat me verontrust is dat de rust in het gebied bedreigd wordt. Mensen, juist stadsmensen, hebben dat nodig, om bij te komen van de drukte, om hun hoofd leeg te maken. Dat betekent niet dat je geen mensen tegen wil komen, maar toenemende bedrijvigheid in de vorm van recreatie en horeca verstoren die rust. Ik hoor zelfs van plannen om vanaf uitkijkpunt Lührs een tokkelbaan te maken, daar moet je toch niet aan denken.

Uit onderzoek blijkt dat rust door de bezoekers belangrijk wordt gevonden, evenals de gelegenheid om buiten te bewegen. Maar het lijkt of de stem van ondernemers meer telt, terwijl het toch een publiek en inclusief gebied moet zijn.". Het is inderdaad de vraag in hoeverre de natuurwaarden met het ontwikkelplan voor Landschapspark De Rotte behouden blijven. Zou Alexandra daarbij nog iets voor Rotta kunnen betekenen? "Ik wil best meedenken over hoe we die stille recreant meer stem kunnen geven. Ik denk dat er best meer mensen te mobiliseren zijn, want de omgeving waarin mensen wonen en ontspannen gaat hun aan het hart".

Mirjam Berkelaar (43), lid sinds 2021

Mirjam is midden in de corona pandemie lid geworden, dus aan de publieksactiviteiten van Rotta kan dat niet gelegen hebben. Hoe kwam zij er toe?

Op wandelingen viel haar op dat ze steeds minder van haar favoriete vogel, de wilde eend, zag. "Ik kreeg uit eigen waarneming de indruk dat het niet goed gaat met de wilde eend, en ik las dat er een landelijke trend is van achteruitgang. Ik wilde er meer over weten en belde met Vogelbescherming. Nadat in het gesprek mijn vermoeden bevestigd werd kreeg ik de tip om contact te zoeken met een regionale natuurvereniging, en ze gaven het adres van Rotta. We hadden net een volkstuin in Zestienhoven overgenomen, en ik zag op de website de naam van Henk Starink als tuinadviseur. Na een leuk telefoongesprek is Henk bij ons op de tuin komen kijken en heeft ons mooie en bruikbare adviezen gegeven. Het is best een grote tuin, die helemaal strak en groen was ingericht, met coniferen en gazon. Dat is precies wat niet bij ons past. We willen nu uitsluitend inheemse planten gaan gebruiken, en vooral nectarplanten."

Mirjam was altijd al geïnteresseerd in de natuur, ze herinnert zich vakanties die ze als kind op de Veluwe doorbracht, en hoe heerlijk het buitenleven daar was. Hoe is het leven nu? "Ik ben zelfstandig yogalerares, door corona kwam mijn werk goeddeels stil te liggen. Ik ben toen in de zorg gaan werken, daar kunnen ze wel wat extra handen gebruiken. Dit werk past ook heel goed bij mij, dus ik wil dit naast yoga-lessen blijven doen."

"Het buiten zijn is dus vooral in de weekends, en we zullen het druk hebben met de tuin." Van deelname aan Rotta-activiteiten was door corona nog geen sprake, maar ze heeft al een vogelhuisje voor een winterkoninkje laten maken en is meegegaan met een Koornmolengat excursie. "Ontzettend leuk, onze gids wist veel en enthousiast over het gebied te vertellen". Mirjam is dan ook benieuwd naar wat Rotta de komende tijd aan wandelingen gaat organiseren.

Nelleke Krol (56), lid geworden in 2021

Hoewel Nelleke Krol uit Bergschenhoek al sinds ze een aantal jaren geleden stopte met haar werk als advocaat veel met de natuur bezig is, ontdekte ze Rotta pas na een stukje in de NRC. "Eerlijk gezegd kende ik Rotta helemaal niet, en toen bleek er een vereniging in mijn eigen buurt te zijn. Ik heb de website opgezocht en ben meteen lid geworden." Naast haar praktijk voor filosofische gespreksvoering is ze lid van de ledenraad van Natuurmonumenten Zuid-Holland en als vrijwilliger actief voor Meer Bomen Nu en Cool Down City. "Cool Down City is een initiatief om Rotterdammers te stimuleren tot het vergroenen van hun tuin of balkon. Met de warmer wordende zomers is het belangrijk dat de stad door vergroening wat koeler kan blijven. Cool Down City geeft boompjes, zaailingen en stekken in verschillende stadswijken gratis weg, dat is leuk om te doen, mensen reageren er enthousiast op." Ze vertelt hoe Cool Down City aan die boompjes en dergelijke komt: "Iedereen kan er zaailingen of jonge boompjes en takken van vlinderstruik, braam en vlierbes inleveren." Meer Bomen Nu werkt landelijk en heeft een vergelijkbare missie. "Ik help mee met het oogsten van boompjes en zaailingen.

Dit oogsten gebeurt van oktober tot begin maart. Het is bijzonder vrijwilligerswerk, waarbij je echt de handen uit de mouwen steekt. Mooi om te zien hoeveel vrijwilligers zich voor dit project inzetten."

Over de manier waarop het groen in haar eigen omgeving behandeld wordt heeft ze soms wel vragen. "Waarom moet altijd al dat blad in de herfst weggeblazen en weggehaald worden? Ik heb dat nagevraagd en het antwoord was dat het zo rommelig staat. Dat kan toch niet de bedoeling van groenbeheer zijn?" Of ze ook actief zou willen zijn voor Rotta? Als er weer meer kan is ze benieuwd of er iets van haar gading bij is, "dat zou zo maar kunnen".

Er klinken steeds minder vogels in het voorjaar

Een nieuwe lente, een nieuw geluid, maar met steeds minder vogelzang. Een team van internationale onderzoekers heeft vastgesteld dat de ochtendkoren van vogelzang in Noord-Amerika en Europa de afgelopen 25 jaar langzaam verstomden en minder gevarieerd zijn geworden.

Natuurlijke geluiden, en vogelgezang in het bijzonder, spelen een sleutelrol bij het opbouwen en onderhouden van onze band met de natuur, maar wijdverbreide afname van vogelpopulaties betekent dat de akoestische eigenschappen van natuurlijke 'geluidlandschappen' kunnen veranderen.

Voor het in kaart brengen van meer dan 200.000 'geluidlandschappen' in Noord-Amerika en Europa is gebruik gemaakt van data-gestuurde reconstructies. Hiervoor werden burgerwetenschappelijke gegevens gebruikt, zoals telgegevens en geluidsopnamen van individuele vogels. Die opnames waren afkomstig van Xeno Canto, een wereldwijde database waarop iedereen opgenomen vogelgeluiden kan plaatsen.

De onderzoekers constateerden zo een dalende trend in de akoestische complexiteit van de 'geluidlandschappen'. Oftewel: in de meeste gebieden is het stiller en minder gevarieerd geworden. Er fluiten minder vogels, van minder soorten.

Bron: Nature Communications en de Volkskant

Aalscholver op het nest © Jonathan Leeuwis

Jonathan Leeuwis

Aalscholvers in broedtijd

Het mag dan wel winter zijn, de aalscholvers van het Korenmolengat hebben het volop de lente in hun kop! Wanneer je langs het gebied loopt of fietst, hoor je van ver al de lage en diepe geluiden van de patsverige aalscholvermannen galmen door de broedkolonie. Met hun grote kuiven en prachtkleed proberen deze macho's indruk te maken op elkaar en op de dames. Veel van deze dames zitten al trouw op hun nest om de eerste eieren te beschermen tegen de kou van de soms nog frisse temperaturen. Ze zijn vroeg! Het lijkt er op dat de laatste jaren steeds vroeger broeden. Waar ze vroeger nog eind februari/begin maart de eerste eieren legde, piepen nu al de eerste jongen om verse vis.

Wat de aalscholver als watervogel uniek maakt, is dat hij helemaal geen waterdichte kleding heeft! Andere watervogels als futen, eenden en meerkoeten hebben vetklieren tussen de veren, waardoor bij het bovenkomen alle druppels meteen van de vogels afglijden. De aalscholver heeft dit niet, en krijgt een zeiknat pak! Dit is waarom je deze vogels vaak met open vleugels ziet wapperen op de oevers, hoogspanningsmasten en lantarenpalen. Ze moeten hun veren even drogen. Dit is overigens nog niet het enige gekke aan de aalscholver. In tegenstelling tot bijna alle andere vliegende vogels hebben aalscholver massieve i.p.v. holle botten. Een nat pak en massieve botten, klinkt niet heel handig voor een vogel die behendig moet zijn in het water... toch zit er een voordeel aan! Doordat deze vogels zo zwaar zijn, kunnen ze over het algemeen een stuk dieper duiken dan futen en andere watervogels. Dit is best handig, ze kunnen hier namelijk bij vissen komen op een diepte waar de rest het al lang heeft moeten afleggen.

Gelukkig kunnen we tegenwoordig weer rond de 20.000 broedparen aalscholvers vinden, verdeeld in broedkolonies over het hele land. In de kolonie in het Korenmolengat kunnen we over een maandje weer het geluid van de eerste, om verse vis jammerende, jongen verwachten. Momenteel zien de vogels er op z'n best uit! Over hun kop hebben ze bijna zilveren veren, ze hebben een prachtige rode vlek bij hun snavel, een zwarte kuif en een witte vlek bij hun poten. Het is duidelijk, ze halen alles uit de kast om elkaar te imponeren! Vanaf het fietspad langs het Korenmolengat is het leven in de aalscholverkolonie prachtig te volgen. Een absolute aanrader! <<

Fysisch-chemische en biologische monitoringen in De Groenzoom

Jan Smith

Sinds 2019 voert POKO veldmonitoringen uit in een van de sloten in de 'Vijfhoek', het meest noordoostelijke deel van de Groenzoom in de Oude Polder van Pijnacker.

Het natuur- en recreatiegebied De Groenzoom werd in 2015 aangelegd en heeft voor het overgrote deel een gesloten watersysteem. Daarbinnen wordt het waterpeil bepaald door de wisselende weers- en seizoeninvloeden. De Vijfhoek heeft het specifieke karakter van een open polderlandschap, waar gedurende het hele jaar vele soorten vogels foerageren en broeden. De watergangen (sloten en wielen) zijn er aangelegd.

De Vijfhoek in de Oude Polder van Pijnacker, het sloten- en wielenpatroon is goed zichtbaar

De monitoringen geven inzicht in de biodiversiteit in het water en zijn naast de temperatuur, zuurgraad, elektrische geleidbaarheid en diepte ook gericht op het fosfaat-, nitriet-, nitraat-, ammonia- en chloride-gehalte.

Het biologische deel van de monitoring richt zich op de biodiversiteitskenmerken van waterplanten (zowel drijvend als ondergedoken), oeverbeplanting en waterdier-tjes, inclusief macro-invertebraten, plankton en diatomeeën.

In overleg met de beheerder van de Groenzoom worden de monitoringen vanaf februari uitgevoerd in een gemaaid en uitgehaald deel van een sloot over een lengte van ca. 15 meter, vervolgens in een niet-gemaaid sloot over een lengte van 15 meter en aansluitend in het wiel met een doorsnede van ca. 15 meter.

In de voorgaande jaren voerde POKO dit soort monitoringen periodiek uit tussen februari en november. De resultaten van de reeks vervolgmonitoringen die we nu gaan doen in 2022, worden vergeleken met die uit de voorgaande periode.

De onderzoeksvraag is meerledig:

1. Is er gedurende de monitoringperiode sprake van verloop in de chemische bepalingen, ook in relatie met het fluctuerende waterpeil?
2. Is er gedurende de monitoringperiode sprake van toe- of afname van de abundantie van en soortenrijkdom van waterdier-tjes?
3. Is er gedurende de monitoringperiode sprake van toe- of afname van abundantie en soortenrijkdom (biodiversiteit)

Alle bevindingen worden als altijd uitvoerig gedocumenteerd met foto- en videomateriaal en gerapporteerd aan de beheercombinatie en de beheerder van de Groenzoom, en aan andere geïnteresseerde partijen. Uiteindelijk is POKO voornemens zogenoemde factsheets op te stellen van/voor dit specifieke soort oever- en waterpartijen.

Naast dit veldwerk in de Vijfhoek voert POKO ook geregeld in andere watergangen van de hoogheemraadschappen Midden-Delfland en Schieland/Krimpenerwaard monitoringen uit. Ook hiervan worden uitgebreide rapporten samengesteld en ter beschikking gesteld aan belangstellenden.

Heb je ook interesse en wil je wel eens getuige zijn van een monitoring in het veld, neem dan gerust contact op via poko@rotta-natuur.nl. <<

Projectgroep Oppervlaktewaterkwaliteit Oostland (POkO) is een samenwerkingsverband van Natuur- en Vogelwacht Rotta uit Bergschenhoek en Natuur- en Milieubescherming Pijnacker. Deze bij het Citizen Science project Drinkable Rivers aangesloten groep enthousiaste vrijwilligers voert gevraagd en ongevraagd met gekalibreerde meetinstrumenten fysisch-chemische metingen en biologische/ecologische monitoringen uit.

DE FAKKEL

Frank Schimmel aan het woord...

Mijn naam is Frank Schimmel en ik ben geboren in Leiden. Vanaf 1977 heb ik met computers gewerkt. Eerst als programmeur bij Unilever en later, via IBM, als IT service manager bij ABN Amro. In juni 2019 had ik het daar wel gezien en accepteerde ik een aanbieding van mijn werkgever. In oktober 2021 ben ik met pensioen gegaan. Vrijwilligerswerk bij Rotta doe ik sinds juli 2021.

Mijn kennis van de natuur is beperkt. Dit in tegenstelling tot mijn partner Meike die veel kennis heeft vanuit haar NJN verleden. Op dat kennisniveau komen gaat mij niet meer lukken maar dat hoeft ook niet; het gaat mij meer om de grote lijnen; wat goed is voor de natuur en waarom. Ik mag daarbij graag naar, vooral oude, bomen kijken. Hoe doen ze het, hebben ze een beurtjaar of juist een mastjaar, welke vogels zitten hier graag. Een van mijn favoriete uitstapjes is dan ook een bezoek aan de Wodanseiken in Wolfheze.

Stukgelezen.

Als jochie van 10 verhuisde ik naar Nieuwerkerk aan den IJssel. Het dorp had toen nog een handvol praktiserende boeren. Helpen met het stapelen op de hooiwagen is een van mijn vroegste herinneringen aan de natuur. Want dat stadsjochie uit Leiden verbaasde zich over al die bloemen, kruiden en distels op het land. "Dat die koeien nog gras

Een Rotta-lid verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. De fakkel wordt steeds aan een ander lid overgedragen die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur) roerselen mee laat beleven.

Gelukkig geeft Rotta mij het gevoel dat ik wat tegenwicht kan bieden.

weten te vinden", dacht ik bij mezelf. Nu, zoveel jaren later, zie ik weilanden erbij liggen alsof ze met groen asfalt zijn bedekt en denk ik met weemoed terug aan die tijd. We hebben in Nederland de natuur veel schade berokkend en niet alleen hier.

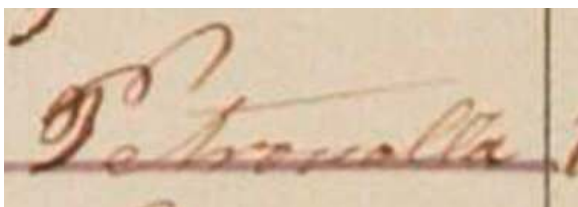
Ter illustratie een voorbeeld van wat we elders aanrichten. Meike en ik komen graag in Zweden. We huren dan een huisje bij boeren op prachtige locaties. De regels in Zweden zijn streng als het gaat om het gebruik van het land, het plaatsen van hekken en het welzijn van dieren. Helaas zijn veel boeren in Zweden gestopt met het houden van vee. Boerderijen van soms honderden jaren oud zijn veranderd in een camping of midgetgolfbaan. De reden dat boeren ermee stoppen in een land waar ruimte in overvloed is en grond weinig kost, is dat ze weggeconcurrerd zijn door de Denen en de Nederlanders die door schaalvergroting goedkoop kunnen exporteren.

Gelukkig geeft Rotta mij het gevoel dat ik wat tegenwicht kan bieden. Het is een leuke en sociale groep mensen met een gemeenschappelijk doel: het behouden en onderhouden van de natuur met respect voor vooral de vele kleine stukjes groen die ons nog resten. En, net als bij mijn andere hobby's, leer je al doende een hoop van al die medevrijwilligers met soms diepgaande kennis en specialisaties.

Naast of misschien juist door Rotta loop ik een paar maal per week een rondje in de buurt om al het afval op te ruimen wat door velen vaak ongegeneerd langs de kant van de weg gedropt wordt. Je moet voor dat werk wel een huid als een olifant hebben want een schoongemaakt stuk groen is binnen enkele dagen weer een kleine vuilnisbelt. De samenwerking met de gemeente is hierbij heel goed. Even een appje van mijn kant en de restfractie zak van 100 liter wordt opgehaald. Een melding van dumping van grof vuil zoals vuilniszakken, televisies, koelkasten of tuinafval wordt binnen enkele uren aangepakt.

Bij gelegenheid werk ik ook voor *Vele Handen*. Hierbij worden vrijwilligers ingeschakeld om gedigitaliseerde archieven bereikbaar te maken voor applicaties (zoekmachines). Het laatste project waaraan ik meedeed betrof het bereikbaar maken van de bevolkingsregisters van Midden Holland en wel de jaren 1825 tot 1930. Bestaan de gemeenten zoals Gouda, Moordrecht en Zevenhuizen. Maar ook opgeheven gemeenten zoals Kralingen, Stormpolder en Sluipwijk. Totaal zo'n 100.000 scans. Om de gegevens van een enkele scan vast te leggen is ruim 30 minuten werk. Het ging bij dit project dus om een klus van tientallen mensjaren maar dik 400 vrijwilligers deden dit in 14 maanden! Het is soms een hele puzzel om de handschriften te ontcijferen. Zie onderstaand voorbeeld.

Tip: voornaam van een vrouw

Ik ben veel te weten gekomen over de omstandigheden waarin de mensen 150 tot 200 jaar geleden leefden, de zware beroepen, de grote aantallen kinderen die vrouwen baarden en de enorme sterfte onder die kinderen door b. v. cholera. Situaties waar we ons nu geen enkele voorstelling meer van kunnen maken.

Mijn meest recente hobby is "energiecoach" voor de gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel. De gemeente heeft een handvol vrijwilligers de gelegenheid geboden om cursussen te volgen op het gebied van o.a. isoleren, ventileren, warmtepompen, zonnepanelen en het gebruik van een infraroodcamera. Met die camera leggen we bezoekjes af bij mensen die een energiescan van hun huis gemaakt willen hebben. Ik interview de bewoners, bekijk

Links HR++ glas, rechts dubbel glas met de reflectie van de fotograaf

het huis, maak infraroodfoto's met de camera die de warmtelekken en koudebruggen goed vastlegt. Vervolgens stel ik een rapport op dat men toegestuurd krijgt. Ik ontvang veelal positieve reacties en ontmoet regelmatig interessante mensen die veel te vertellen hebben. Met mijn coachwerk hoop ik een bijdrage te leveren aan de energie transitie en de vermindering van de CO2 uitstoot.

Heb ik dan nog hobby's over...? Ja, ik sport graag (fitness) en 1x per week krijg ik schaatsles op de schaatsbaan Rotterdam. Want met schaatsen is het al net zo als met natuurbeheer; het lijkt allemaal zo eenvoudig en vanzelfsprekend maar dat is het beslist niet. Daar kom je pas achter als je er meer van weet en het meer aandacht geeft. Of zoals een bekende voetballer eens zei: je gaat het pas zien als je het door hebt! <<

Schaatsen op De Mient

Ik geef de fakkel door aan Rixte Boskma.

Rotta Jubileumpuzzel

Als het een dag regent of als je gewoon geen zin hebt om lijfelijk in de natuur rond te struinen, dan is het oplossen van de jubileumpuzzel een goed alternatief. Zeker te weten dat je in no time jezelf virtueel in ons mooie Rottemeregebied en omgeving waant. De meeste vragen gaan namelijk over het werk- en interessegebied van Rotta en als je regelmatig in het buitengebied vertoeft, Aves Visum en de Nieuwsflits leest, en onze Website bezoekt, dan is het oplossen van deze puzzel een fluitje van een cent.

De omschrijvingen zijn soms wel wat cryptisch en ook moet je wel eens wat 'kromdenken'. Bijvoorbeeld, de omschrijving is 'Als je de sluier een beetje oplicht, zie je de koningsgezinde kleur. (11)', Je weet direct al dat het een woord van elf letters moet zijn. Een beetje van de sluier oplichten is een 'tipje' en 'oranje' is de koningsgezinde kleur: de oplossing is - hoe voor de hand liggend kan het zijn - de voorjaarsvlinder ORANJETIPJE. Succes.

AHNADIJ

Horizontaal

1 Arbeid dat niet in zestig droge minuten wordt gedaan, Rien van der Vorm weet er alles van. (10) **4** Duizenden bijen hebben daar aan de Hoeksekade hun domicilie, vraag het maar aan Johan. (7) **7** In mei leggen alle vogels er een. (3) **8** In een emmer snot is hij heel glad, terwijl POKO haar best doet om z'n biotoop schoon en gezond te krijgen. (3) **13** Ook afgekort beheert deze organisatie het bos in ons land. (3) **15** Dit dier verschanst zich sluw in het Koornmolengat, hoewel hij regelmatig in de (camera)val van Klaas Verschoor trapt. (3) **17** 's Nachts kan die vlinder zelfs met een vogelkijker niets zien, vraag het maar aan Aria van Ballegoie. (10) **20** Die verlichting houdt de grote zaal in het Trefpunt helder, Ad Somers weet waar de knoppen zitten. (4) **21** Het is dood hout, maar als hij achter de deur staat word je wel gedwongen. (4) **23** Bijen voelen zich hier in de rullige grond goed thuis aan de voet van Heuvel B. (9) **26** In dat broekbos huist achter een hek een kolonie kontenkloppers. (13) **29** Vier gevluchten op een rij voor droge voeten in de Tweemanspolder (13) **32** In Bergschenhoek wordt op die geblondeerde kant helaas een woonwijk gebouwd, Jaap van Lien is er maar druk mee. (11) **33** Eega van een kip, maar sommige mannen gedragen zich ook zo. (4) **35** Dat is een verward takje om niet zonder handschoenen aan te pakken (5) **36** Met een ring ervoor hebben we voor die gladjanus broedhopen met paardenmest opgeworpen (5) **38** Die laagtes hebben we veel in ons werkgebied en ze zijn allemaal drooggemaakt. (7) **40** Op het natuurplein genieten van jujubetjes, Cor van de Lustgraaf kan er niet vanaf blijven. (11) **41** Ook op de kermis kom je die larve wel eens tegen. (4) **43** Dat waterdier komt niet in ons werkgebied voor, in de zee is hij wel erg plat. (5) **47** Er wordt druk gerecreëerd op die bedorven wateren (10) **49** Die platsnavel slobbert vaak in de Eendragtspolder en hij pronkt steevast in het jaarlijkse verslag van Dick Hoek. (8) **51** Van paardenvoer tot gort, dan ken je iemand wel door en door. (5) **54** Het is de kleinste futensoort die we kennen. (7) **56** Op dat hoogtepunt blijven kijken naar vogels, maar Hans Sanders steekt er toch boven uit, om gek van te worden. (9) **59** Laat Jan Noppers maar schuiven, die vetgroene bedekking op het tuinhuis is een lust voor het oog. (8) **60** Amerikaanse boswachtertjes die rond het Trefpunt grasduinen? (7)

Verticaal

2 Die nachtjager houdt zich vaak in de olmen op. (3) **3** De pootjes van die vogel zitten nogal eens rond de ogen. (5) **5** Een boom met een meisjesnaam. (3) **6** Dat zie je niet meer door de vele bomen die er staan. (3) **9** In het Latijn kun je bij Rotta altijd naar vogels kijken. (4,5) **10** Een nieuwe scheut aan een boom wordt ook wel zo genoemd. (4) **11** Ganzen kunnen geen genoeg krijgen van dit geluid, je hoort het de hele dag en soms 's nachts ook nog. (3) **12** Die peulvrucht zit in een dop, als je honger hebt smaakt hij zelfs rauw zoet. (4) **14** Als je lid bent van Rotta, dan hoor je er ... (2) **16** Die vogel drukt die vaak, terwijl hij in het riet met dat geluid aandacht vraagt. (4) **18** Hij wordt nog wel eens aangezien voor een hermelijn, maar het is een bange langoor met een w ervoor. (5) **19** Rotta xxxx, hiep hiep hoera! (7) **22** In het Nesselbos draagt die plant de sporen van het Koninklijk Huis. (12) **24** Stip die je raakt om natuurliefhebbers te ontmoeten. (8) **25** Het begint met groente, het tweede deel een vogel; voor dit paartje met zwarte stropdas adviseert Henk Starink altijd om een nestkastje op het erf op te hangen. (8) **26** Van deze witgele bloemen heb je echte en valse soorten en ze zeggen dat het goed is tegen blaren in je mond. (7) **28** Vroeger was het rietland, nu kunnen we er hooien en hopen dat het bloemrijk wordt. (8) **30** Hoempapa vogel die zich stokstijf in het riet verscholen houdt. (8) **32** Die maagdelijke wervelwinden houden ons clubhuis proper. (5,8) **34** Twee vissen die op afstand vliegen. (11) **37** (Inter)nationale vogel die voortdurend laat weten hoe hij heet. (6) **39** Een invasieleger van die soort uit een Afrikaanse rivier bedreigt inheemse soorten. (7) **44** In die Utrechtse stad zijn het manneneenden. (7) **45** Dat wordt vaak voor je voeten weggemaakt. (4) **46** Zingt het hoogste lied en ook meisjes heten soms zo. (5) **48** Met die dooie vogel proberen ze je blij te maken. (3) **50** Die bij heeft geen vader, wel een grootvader en kan niet steken. (3) **51** Dat moeten we voortaan voor de huisvesting in het Trefpunt betalen, Peter Wienbelt heeft iedereen daarover geraadpleegd. (4) **52** De polders lagen er vol mee, maar het is als turf in rook opgegaan. (4) **53** Een bolster heeft, ondanks een blanke pit, zo'n buitenkant. (4) **55** Om je nek, een verstikkende slang of handhaver. (3) **58** Die vogel in een glas bier geeft wel een bittere nasmaak. (3)

1				2					3				4		5		6			
										7										
8	9	10				11							12				13		14	
	15		16		17						18					19				
20																				
	21							22			23									24
						25														
				26						27				28						
				29									30							
																				31
		32														33	34			
35						36														
						37						38								39
40																				
										41	42				43					
44									45						46					
		47					48						49							
												50								
											51	52	53							
54								55		56	57									58
		59									60									

(14	7)	58	27	57	54		19	34	1		39	9	24	31	42	47
---	----	---	---	----	----	----	----	--	----	----	---	--	----	---	----	----	----	----

Vul in de balk hierboven de oplossing in: het is waar Rotta voor staat. Stuur die quote vóór 30 april naar Avesvisum@rotta-natuur.nl. Onder de goede inzenders worden drie boekenbonnen verloot.

Rotta natuurwerk

De winterwerkzaamheden zijn weer voorbij, en als gebruikelijk zijn er weer veel klussen geklaard. Meer dan 300 knotwilgen zijn geknot, 150 gestikt (uitgedund), 200 meter oeverranden met wilgenhakhout kort gezet. In het Nessebos zijn 250 grote bomen in overleg met SBB uitgezaagd om meer ruimte te maken voor de overblijvers. De oeverzwaluwwallen, ijsvogelwand en visdiefvloten zijn broedgereed gemaakt, en ook de leembult bij de Wiebertjes is klaar voor de zandbijen om hierin hun nestgangen te graven.

Het is geen geheim dat de mannen en vrouwen graag zagen. Maar er is meer, komende tijd worden er door ons meer dan 1.000 nieuwe bomen en struiken aangeplant. Nieuwe knotwilgen en hakhoutstaken worden op kansrijke plekken in de grond gestoken: een nieuw vogelbosje aan de Lange vaart, met vooral struiken die bloeien (insecten) en vruchten dragen en vaak ook stekelig zijn. Ideaal voor vogels en ook worden hier en daar wat struiken bij geplant in bestaande bosjes.

Een flink project betreft het planten van bomen in het Lage Bergse Bos. In een wilgenperceel gaan we verschillende soorten bomen en struiken aanplanten, het z.g. kloempen. Ik was in 1976 getuige van de aanplant van dit bos, aan de westkant vooral bestaand uit percelen met alleen wilg, populier of zwarte els. Ik heb vanaf 1982 dit bos geïnventariseerd op broedvogels en wintervogels, en de vogelwereld geheel zien veranderen: een natuurlijk proces. De afgelopen jaren zijn de meeste percelen wilg verdwenen, o.a. door de aanleg van de A16 en de verplaatsing van de manege, waarvoor een mooi perceel wilgen moest verdwijnen.

Heel jammer omdat wilgen van deze leeftijd gaan aftakelen en voor de natuur steeds belangrijker worden (dood hout doet leven), hier en daar vallen bomen om of breken gewoon af. De grond ter plekke is erg ongelijk, natte en droge plekken wisselen elkaar af.

Aanplanten van een kloemp in het Lage Bergse Bos

Wat houdt kloempen in?

In maart 2020 hebben we samen met Mark (SBB) 20 grote bomen op geschikte plekken geringd, van schors ontdaan om ze langzaam te laten afsterven en onttakelen, er ontstaan dan kleine open plekken in het bos. Daar planten wij per plek een kloemp (cirkel) van 25 bomen van één soort dicht bijeen, we maken meerdere kloempen met diverse soorten (o.a. eiken, berken, winterlinden en haagbeuk) aangevuld door vruchtdragende bomen en struiken aan de randen. Van elke kloemp zal in de loop der jaren de mooiste boom worden geselecteerd door omliggende bomen te dunnen.

In het kader van het meerjarig bosbeheer van SBB zouden deze bossen de komende jaren worden gekapt en ingeplant worden met andere soorten bomen en struiken. Wij vinden dit zonde, je stopt dan de natuurlijke ontwikkeling van het ouder wordende bos.

We hebben SBB in 2019 gevraagd om het op een andere manier te gaan doen. In nauw overleg is gekozen voor kleinschalig bosbeheer volgens de manier van kloempen. SBB zag hier het nut en de noodzaak ook van in, zodat geleidelijk aan de wilgen op deze percelen worden vervangen door een meer gevarieerd aantal soorten. Het aanplanten van de kloempen wordt hier uitgevoerd door Rotta Natuurwerk.

Komende weken gaan we verder met dit proces voor een natuurgericht bosbeheer, geleidelijk aan zal het wilgenbos veranderen in een gevarieerd natuurbos, waar het nu al goed toeven is, met paddenstoelen, varens, vogels, en tevreden natuurwerkers! <<

De natuur in het Rotta-gebied in 2021

Dick Hoek

Weleens een duindaalder, een zwart verdrupje of een gerimpeld mosoortje gezien? Dit zijn slechts drie van de duizenden soorten planten en dieren die het afgelopen jaar door Rotta-leden, maar ook veel andere natuurliefhebbers, weer op naam en in kaart zijn gebracht in het Rotta-gebied.

Vaak gebeurde dit in een landelijk onderzoekkader (o.a. in samenwerking met Sovon, FLORON en de Vlinderstichting) maar ook als eenmalige waarneming via rotta.waarneming.nl. Via deze site werden het afgelopen jaar in het werkgebied van Rotta 2.780 soorten gemeld. In 2020 werden er 2.863 doorgegeven. In totaal zijn er nu via de site in de loop der jaren 4.752 (tot 2020: 4.407) soorten vastgesteld.

Vogels zijn de meest populaire en best onderzochte soortengroep. Het afgelopen jaar werd een record aantal van 254 (2020: 252) soorten doorgegeven. Hiervan waren er 32 niet-inheems en /of escapes. In dit artikel wordt van deze groep verslag gedaan. Het volledige overzicht met ook de andere soortgroepen vindt U als bijlage van deze Aves Visum op de website.

Het weer in 2021

De weersomstandigheden kunnen grote invloed hebben op het voorkomen van soorten. In 2021 kwam er een einde aan de reeks van drie jaar met veel warmte en perioden van grote droogte. De jaartemperatuur kwam voor het eerst sinds 2013 onder normaal uit, vooral door het koude voorjaar. In februari hadden we de koudste week van het jaar met matige vorst en sneeuw. Deze korte koude periode had o.a. tot gevolg dat recordaantallen houtsnippen en grote zilverreigers zijn waargenomen. Later in februari werd het zeer zacht met van 21 tot en met 24 februari vier datum-warmterecords. Het jaar sloot af met de warmste oudejaarsdag ooit.

Broedvogels

Patrijzen zijn gedurende de broedtijd in 16 kilometerhokken (19 in 2020) waargenomen, met het gebied ten noorden van de A12, direct ten oosten van Zoetermeer als belangrijke kern. Daarnaast waren er enkele waarnemingen in het A.M.G. Schmidtpark, de Zuidplaspolder en de Schiebroeksepolder. Vanaf 9 mei zijn vooral in de polders ten zuiden van het Bentwoud en in de Bergboezem en omgeving roepende kwartels gehoord.

Beide aalscholverkolonies zijn weer geteld: in het Koornmolengat 71 bezette nesten (2020: 54), in de Plas van Poot bij Zoetermeer 45 (2020: 31). Er broedden het afgelopen jaar weer lepelaars in de blauwe reigerkolonie in de Zevenhuizerplas, met zes bezette nesten op 14 april.

Er werden meer roerdompen gemeld dan ooit: 1310 (2020: 845) uit 41 km-hokken (2020: 28). Territoria waren bezet in het Bentwoud (5), de Groenzoom (1), langs de Zevenhuizerplas (2), in de Eendragtspolder in het plasdrasgebied (2) en op de eilandjes langs de roeibaan (2). Ook het afgelopen jaar broedde de woudaap met succes in het gebied. Er was sprake van twee territoriale mannetjes en broedsels met elk ten minste drie uitgevlogen jongen, eind juni en -verrassend laat- begin september.

Roerdomp in het populierenbosje © Garry Bakker

Steltkluten brachten op de eilandjes langs de roeibaan in de Eendragtspolder vier jongen groot. De familie was van 31 maart tot 22 augustus aanwezig en trok veel belangstelling. Ook in de Groenzoom zijn steltkluten gezien, maar hier werd niet gebroed. Steltkluten broedden in de Eendragtspolder in 2016, 2017 en 2019 met wisselende succes. In 2016 verdronk het nest vlak voordat de vier eieren uitkwamen, in 2017 werden twee van de vier jongen vliegvlug, in 2019 ging het nest met vier eieren verloren.

Door de korte maar koude periode in februari deden ijsvogels het minder goed dan vorig jaar. Er zijn nu 252 waarnemingen (2020: 630) gemeld. In de Groenzoom, het Koornmolengat en bij de Zevenhuizerplas waren aanwijzingen voor broedgevallen.

Zwartkopmeeuwen zijn tussen 22 februari tot 13 juli gezien, het meest in de Eendragtspolder, waar ten minste een bezet nest kon worden vastgesteld. Op verschillende plaatsen kwamen weer kokmeeuwen tot broeden. De grote kolonie op de eilandjes langs de roeibaan in de

Eendragtspolder telde honderden paren. De drijvende visdiefeilandjes die door Rotta enkele jaren geleden zijn geconstrueerd waren vooral bij kokmeeuwen in trek. In de Klappolder zijn 49 bezette nesten geteld, (2020: 26) in de Eendragtspolder nestelden 37 paar (in 2020: 2). In de Groenzoom broedden ca 60 paar (in 2020: minstens 26) in een nat pitrusveld. Visdieven deden het minder goed op de drijvende eilandjes. Tegen de tijd dat ze arriveren uit Afrika zijn de eilandjes al grotendeels bezet. In de Eendragtspolder wisten er nog zeven paar visdieven jongen (in 2020: 24) groot te brengen, in de Klappolder geen enkele (in 2020: 12). Op een dak op het bedrijventerrein Oudeland hebben hoogstwaarschijnlijk ca tien paar visdieven gebroed, in de broedtijd is een alarmerende vogel gezien op een dak in Berkel. De vogels die jaarlijks broedden op een dak langs de Ringdijk in Hillegersberg zijn helaas afgelopen jaar verjaagd door kunstkraaien en vliegers in de vorm van roofvogels. Ongeveer 15 kleine mantelmeeuwen broedden weer op verschillende daken in Schiebroek.

Op minstens vier verschillende plaatsen hebben oeverzwaluwen gebroed. Beide betonnen wanden met nestholten in de Wiebertjes en op de Vogeleilandjes in de Zevenhuizerplas waren bezet. De andere kolonies hadden zich gevestigd op tijdelijk geschikte woningbouwlocaties in Waddinxveen en in de Boterdorpse polder. Langs de Kleihoogt in de Groenzoom nestelden weer een paar ooievaars, evenals in het Plaswijckpark in Hillegersberg.

In het Bentwoud broedden opnieuw minstens twee paar bruine kiekendieven. Evenals vorig jaar zijn minstens vijf territoria van de havik vastgesteld. In de Eendragtspolder bracht een paar slechtvalken weer een jong (een vrouwtje) groot in een hoogspanningsmast, in 2020 vloog ook een jong uit, in 2019 mislukte het broedsel.

Op drie verschillende plaatsen zijn gedurende de broedtijd roepende porseleinhoenders gehoord: in de Groenzoom, op de eilandjes bij de roeibaan en bij de Zevenhuizerplas. Op 27 april de eerste, 13 september was de laatste waarneming. Bij de roeibaan in de Eendragtspolder kon op 21 augustus een nog niet vliegvlug jong worden gefotografeerd.

De wielewaal is in drie gebieden waargenomen: het Lage Bergse Bos, de noordoever van de Zevenhuizerplas en het Bentwoud. Alle waarnemingen stammen uit de periode 11 tot 29 mei. Het is niet duidelijk of dit uitsluitend doortrekkers waren of dat het broedvogels betreft.

Ondanks de kou in februari nam het aantal territoria van de Cetti's zanger in het Rottemeren-Zevenhuizerplasgebied toe van 22 in 2020 tot 30 in het afgelopen jaar. Nachtegalen zijn wat minder waargenomen (2021: in 15 km-hokken, in 2020 in 17 km-hokken) maar het aantal is nog steeds groot in vergelijking met de periode 2010-2019. Het Bentwoud blijft het belangrijkste bolwerk.

Op twee plaatsen zijn van 16 mei tot 14 juni regelmatig twee zingende mannetjes grote karekiet gehoord: het Bentwoud en rond de Rottemeren. Er zijn het afgelopen jaar meer grauwe vliegenvangers gezien dan in de afgelopen 15 jaar, op minstens zeven plaatsen waren zingende vogels aanwezig.

Winter- en trekvogels, dwaalgasten

Ook het afgelopen jaar waren kleine zwanen schaars. Er zijn uitsluitend overvliegende vogels gezien met op 8 februari een maximum van vijftien. Een groepje van vijf 1e jaars wilde zwanen pleisterde korte tijd in de Bergboezem en er zijn enkele malen overvliegende vogels gemeld.

Grote zilverreigers in de Zevenhuizerplas © Dick Hoek

De bekende toendrarietgans met gebroken vleugel was nog steeds (sinds 23 juli 2017) het hele jaar door in de Eendragtspolder aanwezig in gezelschap van grauwe ganzen. Er zijn weer overvliegende groepen gemeld in januari, november en december. Vanaf 1 januari waren maximaal zeven nonnetjes aanwezig: in de Eendragtspolder, de Zevenhuizerplas en de Nieuwe Droogmaking bij Berkel. Hier werd nog tot 17 april een vrouwtje gezien. Vier middelste zaagbekken zijn van 8 tot 11 april waargenomen op de Zevenhuizerplas. Van de ooit veel algemenere grote zaagbek waren exemplaren aanwezig op 11 februari en 3 maart. Opvallend was het groepje van drie vrouwtjes dat een dag op de Zevenhuizerplas verbleef. Vanaf 17 november zijn solitaire vogels op verschillende plaatsen gezien.

Een vrouwtje topper verbleef van 15 maart tot en met 11 april op de Zevenhuizerplas. De eerste met fotobewijs gedocumenteerde zwarte zee-eend voor het Rotta-gebied betrof een mannetje dat van 3-8 april op de Zevenhuizerplas verbleef.

Een paar kuifduikers bezochten van 29 maart tot 17 april de Zevenhuizerplas; ze ruiden naar zomerkleed en werden af en toe baltsend gezien. Ook van 5 tot 11 december was er een vogel aanwezig, nu in winterkleed. Geoorde futen zijn vanaf 13 maart tot in november regelmatig in de Groenzoom en in de Eendragtspolder gemeld met maximaal vijf exemplaren, er waren geen aanwijzingen voor broedgevallen. In het Populierenbosje bij de Zevenhui-

zerplas zijn van 6 juni tot 24 september regelmatig 1 á 2 kwakken waargenomen. Op 22 december vloog er een in de avondschemer bij het Sint Franciscus Gasthuis in Hillegersberg in noordwestelijke richting. Regelmatig zijn weer koereigers waargenomen met als maximum een groepje van drie van 31 maart tot 2 april in het Hoekse Park oost. Kleine zilvereigers waren het gehele jaar aanwezig en sliepen weer in het Koornmolengat met een maximum van minstens dertien vogels op 16 september.

Grote zilvereigers zijn het gehele jaar door gezien met een maximum van 77 vogels op de slaapplaats in de Zevenhuizerplas in de koude periode van 7-13 februari. Het aantal waarnemingen (2021: 129) van purperreigers blijft toenemen, de meeste werden genoteerd in mei, augustus en september. De groep van 13 vogels die boven Waddinxveen zuidwestwaarts vloog op 23 augustus was de grootste waarneming in ons gebied ooit. Op 5 juni was een ralreiger aanwezig in het verdronken Populierenbosje langs de Zevenhuizerplas, een nieuwe soort voor het Rotta-gebied in moderne tijden, de laatste Nederlandse nesten bevonden zich in de 19e eeuw waar nu de wijk Zevenkamp ligt. Op 9 mei en 15 september zijn overvliegende zwarte ooievaars gezien. Een zwarte ibis vloog op 16 mei oostwaarts over de Eendragtspolder.

De eerste doortrekkende visarend is op 17 april gezien, de laatste op 19 september, in april en juni vier keer. Op 29 maart en op 26 september werden overvliegende rode wouwen gezien. Zwarte wouwen zijn in april, mei en juni op verschillende plaatsen waargenomen. Zoals elk jaar verbleven er weer verschillende blauwe kiekendieven in het gebied, slechts uit de maand juli zijn geen waarnemingen bekend. Doortrekkende wespandieven zijn vanaf 9 mei gezien. Zuidwaarts trekkende wespandieven op weg naar Afrika zijn van 25 augustus tot 5 september waargenomen. Opvallend is de waarneming van twee exemplaren op 13 juni in het Bentwoud.

Het was een jaar met zes nieuwe vogelsoorten voor het Rotta-gebied. Behalve de ralreiger zong een ongepaarde struikrietzanger van 7 juni tot 4 juli uitbundig langs de A12 bij Waddinxveen en van 23 mei tot 1 juni zong een honkvaste orpheusspotvogel in de Bleiswijkse Zoom. Een tweede orpheusspotvogel liet zich op 25 mei leuk horen en zien in een tuin aan de Bredeweg in Zevenhuizen. Op 18 juni is een groep van maar liefst twaalf vale gieren westwaarts vliegend gezien boven Bergschenhoek. Op 21 augustus vloog boven Bergschenhoek een slangenarend en op 31 augustus een boven het Bentwoud. Van 22 tot 28 december liet in de Eendragtspolder een purperkoet zich bewonderen door talrijk toegestroomde vogelaars. Deze vogel werd ontdekt op een parkeerterrein aan de rand van Zevenhuizen, na een nacht met strenge vorst. De soort is afkomstig uit het Middellandse Zeegebied en breidt zich de laatste decennia noordwaarts uit. Het betrof de tweede waarneming voor Nederland, de eerste werd enkele dagen eerder ontdekt bij Kinderdijk.

Purperkoet in de Eendragtspolder © Garry Bakker

De koude periode van 7-13 februari leverde een ongekend groot aantal meldingen van houtsnippen (290) op, die soms op ongebruikelijke plaatsen opdoken. Tweemaal zijn kraanvogels gezien: op 31 maart vloog er een oostwaarts over de Zuidpolder bij Rotterdam Airport en op 6 november vlogen er 10 zuidwaarts over Hillegersberg. Van februari-april en van juli-december pleisterden goudplevierren in ons werkgebied met een maximum van 500 op 15 oktober in de Bergboezem. Op 15 mei zijn bij Bergschenhoek twee overvliegende morinelleplevierren gehoord en gezien.

Bij Bleiswijk was op 1 december korte tijd een 1e kalenderjaar grote burgemeester aanwezig in een weiland. Grote mantelmeeuwen zijn in alle maanden van het jaar gezien, het meest in de wintermaanden en vooral op de Zevenhuizerplas en in de Eendragtspolder. Tussen 28 maart en 20 mei trokken weer veel dwergmeeuwen door. Vooral de Eendragtspolder en de Nieuwe Droogmaking bij Berkel waren in trek. Een topdag was 27 april, toen in ruim een uur 38 exemplaren noordwaarts vlogen en er elf foerageerden in de Nieuwe Droogmaking. Drie reuzensterren pleisterden op 28 augustus in het plas-drasgebied in de Eendragtspolder en op 19 september vloog er een over Waddinxveen. Van 23-27 mei vloog een zomerkleed witwangstern rond in de Eendragtspolder en boven de aangrenzende Rottemeren. Een hop in het Gouwebos gaf de talrijke fotografen van 18 augustus tot 23 september ruimschoots de gelegenheid fraaie plaatjes te maken.

Op 20 juni is minimaal één bijeneter gehoord en gezien boven Oosterheem bij Zoetermeer, aan de rand van het Rotta-gebied. Veel mensen genoten van de draaihalzen die op vier verschillende plaatsen in het gebied opdoken. Vooral de vogel die van 14 tot 17 september in de Groenzoom verbleef en het exemplaar dat van 25 tot 28 augustus langs de Zevenhuizerplas was te zien trokken veel bekijks. Er is slechts één pestvogel gezien, op 5 januari in Bleiswijk. De laatste grote invasie in ons werkgebied stamt alweer uit 2012. Ook de kleine bonte specht is maar éénmaal gemeld: op 22 maart roffelde er langdurig een in het Lage Bergse Bos.

Hop gezien bij Waddinxveen © Garry Bakker

Opvallend is dat dit jaar voor het eerst sinds tijden geen enkele zomertortel is gemeld. In de Groenzoom waren buidelmezen weer aanwezig van 31 januari tot 17 februari, met maximaal drie exemplaren foeragerend op grote lisdodde. Van 7 maart tot 9 mei foerageerde in de Eendragtspolder een groepje van maximaal vijf roeken. Deze soort is geen broedvogel in ons gebied.

Van 23 tot 25 november was een grote pieper aanwezig in het Bentwoud. Bladkoningen werden gemeld in de Bleiswijkse Zoom op 8 oktober en in het Gouwebos van 16-19 oktober met vervolgwarnemingen op 27-28 oktober. Bij twee overige meldingen (o.a. in Bergschenhoek op 2 november) zijn andere (Phylloscopus) zangers niet uitgesloten.

Van 6 tot 13 augustus was weer een waterrietzanger aanwezig in het Plasdrasgebied van de Eendragtspolder. Siberische tjiftjaffen zijn waargenomen op 9 april bij de Zevenhuizerplas, op 13 november in de Bleiswijkse Zoom en op 18 november een groepje van drie(!) in het Gouwebos, dat in wisselende samenstelling aanwezig bleef tot na de jaarwisseling. Op 23 oktober vloog een ijsgors boven de telpost Schravenwildertpad bij Waddinxveen naar het zuidwesten. Tweemaal zijn overvliegende ortolanen gemeld: op 4 september boven Waddinxveen en op 16 september boven de Bergboezem.

Dit overzicht kon alleen tot stand komen dankzij de vele waarnemers die hun ervaringen wilden delen. Iedereen die dit overzicht mogelijk maakte: hartelijk dank! Garry Bakker, Gerrit Goedhart, Cor Noorman, Maurice van Veen en Rien van der Vorm zorgden voor aanvullingen en verbeteringen bij een eerste versie van dit artikel. <<

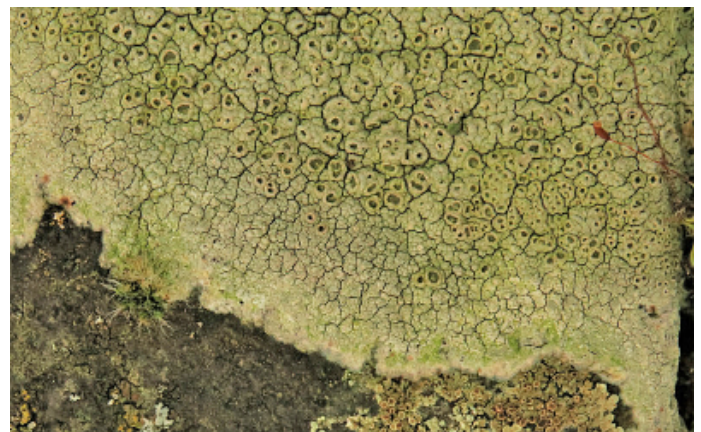
Bronnen:

- Dick Hoek. 2020. De natuur in het Rotta-gebied in 2019. Aves Visum nummer 151, voorjaar 2020;
- Richard P.J.H. Struijk, Isolde van Riemsdijk & Ben Wielstra. 2020. 'Gestreepte' ringslangen in Nederland - Genetica, achtergrond en risico's. RAVON 78 september 2020 jaargang 22, nummer 3.
- rotta.waarneming.nl
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>

Elke waarneming telt

Het volledige overzicht van de waarnemingen in alle soortgroepen als planten, mossen, zoogdieren, vlinders, insecten, kevers, et cetera, is te vinden op de Rotta website als bijlage bij deze Aves Visum.

Niet iedereen die er op uit gaat zet de waarnemingen op waarneming.nl, waardoor we uiteraard onvolledig op de hoogte zijn. We willen je dan ook van harte aanmoedigen dat wel te doen. Elke waarneming telt!

Duindaalder © Dick Hoek

Rozemarijn goudhaan © Dick Hoek

Wapendragers © Dick Hoek

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 2022

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Het bestuur van Natuur- en Vogelwacht Rotta nodigt je van harte uit voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering op **dinsdag 22 maart om 20.00 uur in Natuurcentrum Trefpunt Rotta**.

We zijn erg blij dat we weer in levende lijve bij elkaar kunnen komen. Vandaar dit keer na de pauze geen presentatie over een mooi reis of zo, maar volop gelegenheid om bij te praten én het glas te heffen op ons 40-jarig bestaan.

In deze Aves Visum vind je naast deze uitnodiging het Jaarverslag 2021 en het Financieel Jaarverslag 2021 van de vereniging. De volgende stukken zijn te vinden op onze website onder "Over Ons" (op de hoofdpagina) en dan "Over Ons" – "ALV maart".

- Notulen Algemene Ledenvergadering 2019;
- uitkomst Algemene Ledenraadplegingen in 2020 en 2021 én buitengewone ledenraadpleging rond het Trefpunt;
- Financiën 2021 en begroting 2022;
- Verslag van de kascontrolecommissie;
- Concept Huishoudelijk Reglement;
- Concept Statuten.

Agenda

1. Opening

2. Vaststellen notulen van de ALV van 26 maart 2019 en de Uitkomsten van de ledenraadplegingen 2020, 2021 en buitengewone raadpleging Trefpunt

Dit is de eerste ALV in levende lijve sinds 2019; we moeten daarom nu een inhaalslag maken.

3. Verslag kascontrolecommissie

De kascommissie werd het afgelopen jaar gevormd door Annet van der Kooij en Henk Glerum. Zij zijn diep in de boeken gedoken en doen daarvan verslag.

4. Financieel verslag 2021 en begroting 2022

Cor van de Lustgraaf, onze penningmeester licht de financiën toe en beantwoordt uiteraard graag alle vragen.

5. Voorstel tot het verlenen van decharge door de Kascontrolecommissie

6. Benoeming nieuwe Kascontrolecommissie

7. Bestuursverkiezing

De termijn van Hans Sanders, Cor van de Lustgraaf en Peter Wienbelt loopt dit jaar af. We zijn blij dat alle drie zich weer beschikbaar stellen en als respectievelijk voorzitter, penningmeester en secretaris door willen gaan.

Vanuit de leden kunnen kandidaat-bestuursleden voorgedragen worden, conform art. 11 van het concept nieuwe huishoudelijk reglement,

8. Jaarverslag 2021

Samen met de werkgroepen is dit verslag tot stand gekomen. Vragen en opmerkingen zijn uiteraard welkom.

9. Wijziging Huishoudelijk Reglement

Ons Huishoudelijk Reglement was toe aan een opfrisbeurt. Een samenvatting van de aanpassingen vind je in het nieuwe concept op de website. In dit nieuwe reglement is een vertrouwenspersoon opgenomen. We zijn blij dat Josien Hofs deze rol op zich wil nemen. Daarnaast is de rol van penningmeester voor het Trefpunt aangepast naar tweede penningmeester; niet meer alleen voor het Trefpunt, maar voor de hele vereniging. Marcel Heikens vervult deze rol.

10. Wijziging Statuten

Aanleiding van deze wijziging is De Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR). Deze wet is bedoeld om bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen te verbeteren. Als gevolg hiervan zijn de statuten op een aantal punten gewijzigd. Het gaat hierbij vooral om besluitvorming binnen het bestuur om belangenverstrengeling of teveel macht van een enkel bestuurslid te voorkomen. Ook dit concept is te vinden op de website.

11. Rondvraag

12. Sluiting

Jaarverslag 2021 Natuur- en Vogelwacht Rotta

Het was opnieuw een jaar met passen en meten door bekende omstandigheden (laten we het C-woord niet teveel noemen). Helaas dit jaar opnieuw geen ledenavonden en ook het Trefpunt was maar beperkt open. Daarnaast geen Algemene Ledenvergadering in levende lijve. Via de ledenraadpleging hebben we een prima alternatief gevonden, maar wat een gemis om elkaar niet te ontmoeten!

De werkgroepen zijn de pijlers onder onze vereniging. Wat is er desondanks toch door kunnen gaan.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is dit jaar niet veranderd. Henk Starink is herkozen en daar zijn we erg blij mee. De bestuursvergaderingen hebben digitaal, maar gelukkig ook in levende lijve plaatsgevonden. De bestuursvergaderingen zijn openbaar voor leden. In de wintereditie van Aves Visum zijn de vaste tafelenoten al genoemd. Daarnaast nodigen we ook andere belangstellende leden van harte uit voor onze bijeenkomsten. Zo krijg je een goed beeld wat er zoals gebeurt om onze vereniging groeiend en bloeiend te laten blijven.

Jeugd - door Louise Vernooij-Ottevanger

Na de lange radiostilte hebben we in 2021 toch een doorstart kunnen maken. Er zijn twee activiteiten georganiseerd en uitgevoerd voor de Rotta Rangers (7-12 jaar). Een mooi resultaat, gezien de belemmeringen door het coronavirus. Helaas was het voor de Kapoentjes (4-6 jaar) niet haalbaar om in 2021 een middag te organiseren.

Voor de Rangers was er op zaterdagochtend 19 juni slootjessafari, in samenwerking met Cees van der Burg en Jan Smith van Projectgroep Oppervlaktewaterkwaliteit Oostland (POKO). Allemaal blije gezichten na zestien maanden corona-pauze, zowel de Rangers als de vrijwilligers hadden er enorm veel zin in. Een mooie verdeling tussen bekende (gegroeide!) Rangers, 'oud'-Kapoentjes

die over gingen naar de Rangers én nieuwe gezichten!

Op zaterdagochtend 2 oktober was de vogeltrek het thema. De Rangers en vrijwilligers klommen naar "Lührs" in het Hoge Bergse Bos om daar aan te sluiten bij de Internationale Vogeltelling. Naast een interactieve route naar boven, kregen de Rangers tekst en uitleg van vogel-specialist Maurice en oud-Ranger Thyrsa. Ze mochten meetellen en kijken door grote telescopen. Niet alleen trekvogels, maar alle vogels werden geteld en door het aanwezige team van Rotta waargenomen en geturfd.

Bij beide ochtenden waren twintig kinderen aanwezig en dus maximaal volgeboekt. En wat een leuke verbinding met andere werkgroepen van Rotta. Van deze activiteiten is verslag gedaan met foto's op de website van Rotta en in De Heraut. Om de Kapoentjes en Rangers betrokken te houden in de coronatijd, werd via de site van Rotta een oproep gedaan om natuurbelevissen in te sturen. Dit kan uiteraard doorlopend.

Voor de begeleiding van de Rotta Rangers waren vijf trouwe vrijwilligers en enkele ouders actief. Een oproep voor vrijwilligers in 2021 leverde enkele nieuwe jeugd-vrijwilligers op.

De Werkgroep Jeugd heeft dankzij de bijdrage van € 2,00 per deelnemer een klein financieel overschot behaald. We gaan er in 2022 opnieuw een mooi jaar van maken.

Onderzoek

Net als in voorgaande jaren verzorgt Dick Hoek weer een imposant overzicht met resultaten van al het onderzoek dat door Rotta wordt uitgevoerd. Bedankt Dick voor deze stevige kluit!

Natuurwerk – door Rien van der Vorm

Ondanks de beperkingen van corona hebben wij toch ruim 3.000 uur gewerkt in onze gebieden, wel in kleine groepen, soms wel op 6 plekken tegelijk op één dag. Het meeste werk was in de Wiebertjes, alle ruigte/hooilandjes zijn 2 maal gemaaid en is het maaisel afgevoerd, met als doel versralen om meer kruiden te krijgen. Voor het eerst vonden we hier grote ratelaar, een half parasiet op riet en gras.

Alle slootranden zijn met een sloothoek open geharkt en gemaaid om het slotenpatroon van de Wiebertjes meer zichtbaar te maken.

Vogels zoeken op Lührs © Esmeralda Eggen

De samenwerking met SBB was weer goed, enkele malen was er sprake van wat miscommunicatie. Overleg was er over bosbeheer in het Hoge Bergse Bos en Nessebos, rietmaai-beheer en het behouden van boomopslag in rietkragen. Ook de vergoedingen voor ons werk zijn aangepast.

Gelukkig waren er dit jaar geen ongevallen of verwondingen te melden en ook corona kreeg geen vat op onze natuurwerkers, buiten zijn is natuurlijk heel gezond en met elkaar buiten werken nog veel meer.

Natuurwerk in de Wiebertjes © Klaas Verschoor

Een kort naschrift van uw natuurwerkende secretaris: *Een diep petje-af voor Rien die letterlijk én figuurlijk iedere week de kar trekt én elke zondagochtend (je kunt de kerkklok er op gelijk zetten) ons verblijdt met het plan van de week met daarin vaak een interessant weetje over ons fantastische natuurwerk.*

Tuin- en ervogeladvies – door Henk Starink

De belangstelling voor vogels groeit ieder jaar. Bij de Nationale Tuinvogeltelling 2021 telden liefst bijna 200.000 mensen de vogels in de eigen tuin, balkon of op het erf.

Ook veel Rotta-leden zijn bewust bezig met het natuurvriendelijk maken van de eigen tuin of directe omgeving. Onze tuin- en ervogelconsulent Henk Starink helpt Rottalieden graag met advies over geschikte beplanting.

In 2021 ontvingen acht families advies-op-maat voor een natuurvriendelijke inrichting van de tuin. Een vaak gestelde vraag is welke nestkasten geschikt zijn en wat de beste plek is om een nestkast op te hangen.

Daarnaast ontvingen zeven families handige tips en hulp bij het ophangen van nestkasten, waaronder een op maat gemaakte torenvalkkast. Ook een volkstuintvereniging en een roeivereniging in Rotterdam zijn geholpen met tips en materiaal voor nestkasten.

Voor de gemeente Lansingerland is in een klein team gewerkt aan drie natuurvriendelijke adviezen. Het betreft een groenadvies voor het bedrijventerrein Oudeland, een

Henk Starink en Ad Somers in de weer met een nestkast voor uilen.

plan voor de inrichting en het beheer van het kleine natuurgebied Rietland in de toekomstige wijk Wilderszijde en advies over natuurvriendelijke oevers in Westpolder Bolwerk. Ondanks coronabeperkingen konden in 2021 ouderen in de Leeuwerik in Bleiswijk opnieuw genieten van een leuke presentatie over het natuur- en vogelwerk in ons werkgebied.

POKO – door Jan Smith en Cees Verburg

Nadat de Projectgroep Oppervlaktewaterkwaliteit Oostland (POKO) in 2018 werd opgericht is er veel oppervlaktewater door onze regio gestroomd. De afgelopen jaren heeft POKO veel kennis opgedaan over de chemisch-fysische eigenschappen van het oppervlaktewater, in de komende periode liggen de accenten op ecologische ontwikkelingen. Ons instrumentarium is gemoderniseerd om de belangrijkste nutriënten in het oppervlaktewater steeds beter te kunnen meten.

POKO werd het afgelopen jaar diverse keren uitgenodigd om de waterkwaliteit te meten. Niet alleen het meten van het fosfaat-, nitraat-, nitriet- en ammoniumgehalte, ook werden we in toenemende mate gevraagd om biologisch onderzoek te doen, enkele voorbeelden: 1) In De Groenzoom werd in een gedeelte van een sloot het verloop in biodiversiteit over meerdere seizoenen gemonitord. 2) Op verzoek van de eigenaar van het Land van Belofte in Moerkapelle werd onderzocht hoe het is gesteld met de biodiversiteit in de waterpartijen. 3) Op verzoek van Natuurmonumenten werden, samen met Drinkable Rivers, de watergangen bij de Melkschuur in de Vlinderstrik Berkel en Rodenrijs gemonitord. 4) Op verzoek van onze partner in POKO de Vereniging Natuur- en Milieubeschermer Pijnacker (NMP) voerden we een uitgebreide 0-meting uit in de Plas van Van Buijsen in Pijnacker. Doel is het in kaart brengen van de huidige biodiversiteit.

POkO heeft geparticipeerd in de totstandkoming van het stroomgebiedsbeheerplan (SGBP-3) van het Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard. Eind januari 2022 is het definitieve SGBP-3 HHSK vastgesteld. Het waterbeheerprogramma van het Hoogheemraadschap van Delfland (HHD) is zonder pro-actieve inbreng van externe expertise intern vastgesteld. POkO heeft om die reden een eigen – op onderdelen afwijkende – zienswijze op dat beheerplan van HHD ingediend. Ook op het Waterbeheerplan van de Provincie Zuid-Holland dienden wij onze zienswijze in.

Externe contacten

POkO heeft regelmatig contact met Natuurmonumenten Zuid-Holland en met Natuur en Milieu Zuid-Holland over het thema Water.

Voor Drinkable Rivers zijn we een hulp voor de Citizen Science methode. Hiermee hebben we toegang tot een groot netwerk van wetenschappers en organisaties op het gebied van water(kwaliteit).

Met Greenport West-Holland (samenwerkingsverband van bedrijven, onderwijs-, kennisinstellingen en overheid in de tuinbouw) hebben we contact over het snel informatie kunnen verkrijgen over waterkwaliteit.

Cursus Vogelherkenning voor beginners

De cursusavonden vonden dit jaar via Zoom plaats, met dank aan Kees van Krimpen die voor de techniek zorgde. Ook veel dank aan alle extra gidsen waardoor het mogelijk was om verspreid over vrijdag en zaterdag, in kleine groepen, tijdens de excursies het geleerde in de praktijk te brengen.

Publieksactiviteiten.

De publiekswandelingen die we normaal gesproken een aantal malen per jaar organiseren, gingen vanwege corona dit jaar niet door. Gelukkig gold dat niet voor de zomerwandelingen door het Koornmolengat. Dankzij de inzet van maar liefst 34 gidsen konden 227 deelnemers genieten van deze wonderschone natuurparel.

Trefpunt Rotta

In 2021 is er veel tijd gestoken in een nieuwe huurovereenkomst voor het Trefpunt. Hierover is in het afgelopen jaar via de Nieuwsflits en Aves Visum gecommuniceerd. Na een overweldigend groen licht via de buitengewone ledenraadpleging kan de nieuwe overeenkomst ondertekend worden. Hiermee stellen we het gebruik van ons fysieke hart van onze vereniging voor de komende 15 jaar vast.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de regio.

Over de Noordrand wordt ieder kwartaal in Aves Visum verslag gedaan door Jaap van Lien, vandaar dat we er hier, uiteraard in overleg met hem, niet nogmaals aandacht aan besteden.

Daarnaast is onze bemoeienis – als participant in de Alliantie Groenblauwe Rotte - met de ruimtelijke ontwikkelingen in Rottemereengebied gericht op het in 2021 door het Recreatieschap Rottemeren vastgestelde Ontwikkelplan voor het Landschapspark De Rotte. Nu is de focus gericht op de uitvoeringsagenda van dat ontwikkelplan. Ook hierover is met enige regelmaat de voortgang in Aves Visum te lezen.

Wat verder van de Rotte af wordt vanaf 2024 in het Middengebied van de Zuidplaspolder (gemeente Zuidplas) het nieuwe 'Vijfde Dorp' (8.000 woning) gebouwd. Dit middengebied is onderdeel van de belangrijke ecologische verbindingzone tussen de Rottemeren/Bentwoud en de Krimpenerwaard, echter door de grootschalige woningbouw komt die groenblauwe schakel onder druk te staan. In nauwe samenwerking met het Platform Mooi Zuidplas proberen we invloed uit te oefenen op het behoud van zoveel mogelijk groen.

Ondanks alle beperkingen was het een bijzonder en zeker ook een goed jaar. We groeien nog steeds qua ledenaantal, we zijn financieel kerngezond en zo bruisend en vitaal als het maar zijn kan! <<

UITSLAG BUITENGEWONE ALGEMENE LEDENRAADPLAGING

De vraag die in december 2021 tijdens deze ledenraadpleging voorlag, was om een huurovereenkomst met het Recreatieschap Rottemeren aan te gaan voor het Trefpunt.

Via een speciale Nieuwsflits en Aves Visum is de raadpleging uitgebreid toegelicht en kon er digitaal of per post worden gestemd. Op 16 december vond via Zoom een informatieavond plaats waaraan 22 leden deelnamen, alle vragen werden er beantwoord.

In totaal zijn er 137 stemmen uitgebracht en alle stemmen zijn **VOOR!** Het spreekt voor zich dat het bestuur en de werkgroep Toekomst Trefpunt blij is met deze uitkomst en helemaal met mooie woorden zoals '*Goed gedaan! Chapeau, Prima deal!*', '*Goed voorstel, goed onderhandeld. Mijn complimenten*' en '*Dank voor veel werk dat is verzet*'.

De volgende stap is dat we samen met het Recreatieschap Rottemeren tot een definitieve afronding komen en de overeenkomst gaan ondertekenen. We willen iedereen die heeft gestemd heel erg bedanken en uiteraard ook dank voor jullie goede en kritische vragen.

Namens de werkgroep en het bestuur, Peter Wienbelt

De financiën van de verenigingsactiviteiten van Natuur- en Vogelwacht Rotta en die van de exploitatie van Natuurcentrum Trefpunt Rotta zijn dit boekjaar samengevoegd in één administratie.

Het was wederom een jaar waarin het Trefpunt (vrijwel) gesloten bleef voor ledenavonden en de zaterdagmiddagopenstellingen. Dat resulteerde in minder inkomsten en uitgaven dan begroot. Desondanks konden we positiever afsluiten dan begroot.

We blijven voorzichtig begroten en kunnen ons redden zonder overheidssteun of subsidies. Onze kosten zijn voornamelijk materieel van aard. Maar er zijn de nodige onzekerheden, vandaar dat we sparen voor investeringen en eventuele mindere jaren.

De gesprekken met het Recreatieschap Rottemeren over de voortzetting van het huurcontract zijn afgerond. De voorbereiding van de verbouwing van de schuren achter het Trefpunt zijn al begonnen.

Het onderhoud aan ons clubgebouw wordt grotendeels door vrijwilligers gedaan. Mocht het onderhoud in de toekomst uitbesteed moeten gaan worden dan kan dat leiden tot hogere onderhoudskosten. Dit jaar konden de activiteiten van het natuurwerk bij particulieren niet doorgaan, dus geen vergoeding dit jaar voor deze werkzaamheden.

De jaarcijfers en begroting alsmede de toelichting hierop staan op onze website. U kunt de documenten zelf downloaden of opvragen bij het secretariaat secretaris@rotta-natuur.nl. <<

Bijdehand!

Zombie bijen

Marco Tanis

Hoewel tijdens het schrijven van deze column het weer nog stormachtig is, gloort de lente inmiddels aan de horizon. En dus staan ook de eerste hommels, vlinders en bijen op het punt te gaan vliegen.

Een zonnetje, een temperatuur boven de 10 graden en weinig wind en ze worden actief. De eerste bijensoorten die gaan vliegen zijn de zandbijen (*Andrena*). Deze solitaire bijen maken in hun eentje een nest in de grond – niet altijd in zand, ondanks de naam – en vullen dat met stuifmeel voor hun larven. Een bekende plek voor zandbijen is het zanddepot in de Wiebertjes. Maar ook in de tuin en op bloeiende struiken zijn veel zandbijen te vinden, zoals het vuurrode vosje (*Andrena fulva*) en het roodgatje (*Andrena haemorrhoa*). Op de sleedoorn langs de idylle in het Offenbachplantsoen zijn bijvoorbeeld veel vosjes en viltvlekzandbijen (*Andrena nitida*) te vinden. Ze nestelen in de heuveltjes grond in de idylle, of in de modderige paden. Als je goed oplet kun je zo regelmatig een bijtje zien verdwijnen in de grond.

Als je nog iets beter oplet kun je misschien enkele zandbijen zien die zich raar gedragen. Dit zijn bijen geparasiteerd door een waaivleugelige (*Stylops*). De jonge larven van waaivleugeligen liggen in bloemen te wachten en klampen zich vast aan voorbijvliegende bijen. Op

deze manier worden ze meegenomen het nest in, waar ze de bijenlarve binnendringen. Vanaf dat moment leeft de larve van de waaivleugelige in de bijenlarve als parasiet. De vrouwtjes verlaten het lichaam van de bij nooit, en is alleen zichtbaar als witte larve die uit het lijf van de bij steekt, terwijl de mannetjes zich verpoppen tot een bizar uitziend insect met waaivormige vleugels – vandaar de naam.

Een geparasiteerde bij is gelijk herkenbaar. Vaak is zo'n bij al in februari of begin maart actief, zelfs bij matig weer. Het gedrag is een tweede hint: de bij hangt er vaak lamlendig bij. Dit komt niet alleen door de kou: het vrouwtje waaivleugelige scheidt een stofje af dat het zenuwstelsel van de bij platlegt. De stilzittende bij is makkelijk te vinden voor de vrij vliegende mannetjes van de parasiet, waardoor de parasiet zich kan voortplanten. De ongelukkige bij ondertussen verandert in een zombie die in Hollywood niet zou misstaan. De natuur is zo een betere horror schrijver dan de mens. <<

Nog een paar weken dan worden er weer gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Altijd weer spannend om te zien hoe de diverse partijen denken over de 'groene' toekomst van onze gemeente. Ik ga dat hier niet behandelen maar het lezen van de verschillende partijprogramma's toont opmerkelijke verschillen kan ik u verzekeren! Wat mij betreft nu maar weer een update van een aantal lopende zaken die ons bezig houden.

Wilderszijde/Park de Polder

Het bestemmingsplan voor Wilderszijde is in december goedgekeurd door de gemeenteraad en heeft ook ter inzage gelegen. De beroepstermijn is inmiddels verstrekken zodat, als er geen steekhoudende bezwaren zijn ingebracht, het plan nu echt geldigheid heeft zodat de ontwikkeling van het gebied gestalte kan krijgen. In het nieuwe stukje natuur zijn we al een tijd aan het werk en we hebben ook een voorstel ingediend bij de projectorganisatie ten aanzien van de toekomstige vormgeving en het beheer.

Het zal nog wel even duren voordat duidelijk wordt hoe de inrichting en infrastructuur rond dit stukje natuur er precies uit gaat zien en ook wat de mogelijkheden zijn om er iets moois van te maken. We zijn er over in gesprek met de gemeente en hopelijk kunnen we er in de volgende Aves Visum wat meer over vertellen. Het natuurplek langs het gebied hebben we alvast voorzien van wat nieuwe knotwilgen zoals blijkt uit de bijgaande foto.

Nieuwe knotwilgen langs het natuurplek in Park de Polder © Jaap van Lien

Triangelpark

Kort geleden verscheen er een eerste inventarisatie van de mogelijkheden om het Triangelpark tot stand te brengen. Niet meer dan een inventarisatie. We hebben er uiteraard op gereageerd. Nog even voor de duidelijkheid: het Triangelpark is de driehoek tussen de Bergweg Zuid en de N209 aan beide zijden van de nieuwe snelweg.

Onlangs hadden we een gesprek met de eigenaar van het grootste deel van het gebied. Ook zij hebben hun ideeën.

In een vervolgesprek met de gemeente hebben we gezamenlijk onze verlangens nog eens duidelijk naar voren gebracht zodat er nu een afgerond beeld ligt van wat er in onze ogen nodig is om in ieder geval de ecologische verbinding, langs de nieuwe snelweg en tussen de Bergweg-Zuid en de N 209, tot stand te brengen.

Triangelpark wordt 'doorsneden' door de A16 Rotterdam

Uiteindelijk moet er een plan komen voor de totale driehoek die het Triangelpark vormt. Het is nu aan de gemeente om met de voorstellen aan het werk te gaan. Het duurt nog even voordat de A16 Rotterdam klaar is, maar het zou mooi zijn als ruim voor dat moment de ecologische verbinding er ligt! Natuurmonumenten is ook betrokken bij het Triangelpark als onderdeel van de ecologische verbinding tussen Rottemeren en de Vlinderstrik.

Omgevingsvisie Lansingerland

In het kader van de vaststelling van de omgevingsvisie is de gemeente ook bezig met een nota 'Op weg naar een gezond milieubeleid'. We kregen het concept ter inzage met de mogelijkheid om er op te reageren. Daar hebben we als vereniging royaal gebruik van gemaakt omdat we, als het gaat om het milieu, vinden dat de meeste aandacht uit moet gaan naar versterking van de 'biodiversiteit' met als onderdeel daarvan ook de verbetering van de waterkwaliteit.

Extra aandacht vragen voor juist deze onderwerpen blijft spijtig genoeg altijd weer nodig terwijl het toch gaat om onderwerpen die direct met ons bestaan te maken hebben. Denk maar aan het voortbestaan van 'bestuivers' als het gaat om onze voedselvoorziening. Wat de omgevingsvisie zelf betreft kunnen we melden dat ons verzoek om 'natuurinclusief bouwen' er dwingend in op te nemen, is opgevolgd. Met alle bouwactiviteiten die ons nog te wachten staan is dat duidelijk winst!

Overleg met Natuurmonumenten

Met enige regelmaat hebben wij contact met Natuurmonumenten, onze burens in de Vlinderstrik, Schieveen en Ackerdijk. Zij zijn vol enthousiasme bezig met hun project "Rotterdam gaat de boer op". Een project waarbij zij proberen om 'in en rondom Rotterdam op een nieuwe manier te gaan samenwerken met boeren en andere voedselproducenten'. Meer toegevoegde waarde voor de natuur is één van de doelstellingen. Eén van onze collega's bij Natuurmonumenten heeft aangeboden om daarover een avond bij ons in het Trefpunt te komen verzorgen. Hopelijk kan dat binnen afzienbare tijd plaatsvinden. De Vlinderstrik ontwikkelt zich intussen ook volgens wens. Bij station Rodenrijs zijn twee kassen afgebroken en de grond is toegevoegd aan de Vlinderstrik. Dicht bij het station komt een voedselbos in samenwerking met Picnic.

A16 Rotterdam

Kort geleden was er weer een bijeenkomst (digitaal) met Rijkswaterstaat en de Groene Boog over 'mijn' gedeelte van de snelweg (ongeveer vanaf de A13 tot aan de randstadrail). Allerlei plaatjes passeerden de revue maar één van de belangrijkste antwoorden wat ons aangaat, was wel dat de beplanting met struweel van de grondwal in Schieveen langs de nieuwe snelweg al dit voorjaar gaat beginnen. Het assortiment struiken ziet er prima uit! Verder ook dat er midden dit jaar begonnen wordt aan het recreaduct vanaf het Schiebroeksepark over de nieuwe snelweg naar de Vlinderstrik. <<

Uit een Aves Visum uit 1985 !!!

ACTIE TEGEN A 16 (AUTOWEG DOOR LAGE BERGSE BOS) GROOT SUCCES.

Om nog meer handtekeningen te kunnen verzamelen tegen de autoweg door het Lage Bergse Bos, zal de eerste herfstwandeling begin oktober worden afgewacht.

Overigens is de actie een geweldig succes.

Vele honderden recreanten; wandelaars, sportvissers, natuurvorsers, roderskaters, trimmers, langlaufers, rustzoekers, dagkampeerders, fietsers en watersporters zetten spontaan hun handtekening. Een ieder die van de plannen hoorde zei: "Nee, dit kan niet. Dat stukje stille natuur moet blijven!" Inmiddels hebben de organisatoren van de fotowedstrijd "Openbaar Groen in Rotterdam" een protestfoto van het traject ontvangen. Deze foto moet met de andere inzendingen tentoongesteld worden op een nog nader te bepalen datum. Eind oktober hoopt de actiecommissie minimaal duizend handtekeningen bij het Ministerie voor Verkeer en Waterstaat aan te bieden en het Ministerie voor onder andere Milieubeheer daarvan in kennis te stellen. De commissie heeft in beraad hoe de pers hierbij in te schakelen.

Charles Muetstage.

Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Zuidplas

Arend Hoogeveen

Uitvoeringsagenda Landschapspark De Rotte

Vorig jaar mei is het Ontwikkelplan vastgesteld. Dit plan bevat veel ideeën, beloftes en projecten die uitgevoerd kunnen worden. Bij het opstellen van het ontwikkelplan is veel gesproken met betrokkenen en zijn verwachtingen geschapen. Middelen, tijd en financiën zijn echter beperkt. Er moeten daarom keuzes gemaakt worden welke projecten prioriteit krijgen en welke later kunnen.

De uitvoeringsagenda moet hier sturing aan geven. Het idee is om een eerste tranche te benoemen die in 2022 in uitvoering gaat en een doorkijk te geven naar de volgende tranches. Jaarlijks wordt de uitvoeringsagenda opnieuw bekeken en wordt de volgende tranche vastgesteld

Om de Uitvoeringsagenda van het Landschapspark De Rotte concreet te maken is er een tijdelijke Klankbordgroep opgericht. Hierin participeren, naast de Alliantie Groenblauwe Rotte (waaronder Rotta), de Stichting Plezierrivier De Rotte, de Ondernemersvereniging Rottemeren, het Watersportverbond en de gemeente Rotterdam. Deze Klankbordgroep zal op termijn opgaan in een op te richten Gebiedstafel, maar daarover later meer.

De kern van de Uitvoeringsagenda is een lijst van zo'n 53 projecten en initiatieven. Niet alles is nieuw, ook reeds lopende projecten staan hierin en het is van alles wat. Dat is veel, en om die reden wordt er gewerkt in tranches: wat moet eerst worden gedaan en wat kan wat later worden uitgewerkt. De eerste tranche wordt gekenmerkt door een aantal projecten met een wat overkoepelend karakter, de Masterplannen Rotte-oeveren en Groenblauwe ribben zijn daar voorbeelden van.

Waar nieuwe projecten aan moeten voldoen:

- De projecten moeten passen binnen het ontwikkelplan en zeker niet strijdig zijn met de voorgestelde gewenste ontwikkelingen.
- Hoofdstuk 2 van deel 2 van het Ontwikkelplan geeft richtlijnen voor initiatieven.
- Er moet een initiatiefnemer zijn die het project gaat trekken
- Projecten moeten gefinancierd zijn of zijn voorzien van ideeën voor financiering.
- Het project moet draagvlak hebben bij overheden en betrokkenen.

Hoewel veel projecten onderling raakvlakken hebben, is één project in de eerste tranche van specifiek belang voor Rotta: *Natuurvisie Landschapspark De Rotte*. Samen met het Recreatieschap zijn wij de trekker van dat project. Wij zijn voornemens ons hard te maken voor een ecologisch waardevol gebied waarin de biodiversiteit wordt geborgd en waar mogelijk versterkt kan worden. In de loop van dit jaar wordt dit project gestart, we houden je op de hoogte van de voortgang.

Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder

Zoals bekend wordt in het Middengebied van de Zuidplaspolder een nieuw dorp gebouwd van zo'n 8.000 woningen, het in maart 2021 vastgestelde *Masterplan Middengebied Zuidplaspolder* is daar duidelijk over. Wat daar in dat nu nog open gebied overblijft aan groenblauw polderlandschap – de zogenoemde Groene Schakel en Groene Waterparel – is een belangrijke ecologische verbindingzone (EVZ) tussen de Rottemeren/Bentwoud en de Krimpenerwaard/Groene Hart. Het is dus van belang dat deze verbinding zodanig wordt ingericht dat zoveel mogelijk soorten flora en fauna kansen krijgen om te (over)leven.

‘De mens maakt deel uit van de natuur, en dus is hij onderworpen aan het causale netwerk van die natuur. Niets in de natuur kan er zomaar in het wilde weg voor kiezen om een of andere handeling in gang te zetten, ook wij mensen niet. Zoiets als een rijk binnen een rijk kan niet bestaan!’
Bento Spinoza, 1632-1677

Zo ziet het Middengebied er nu nog uit, hopelijk nemen de plannenmakers nota van de gedachte van Spinoza!

© Arend Hoogeveen

Rotta, samen met een aantal partners in het Platform Mooi Zuidplas (PMZ), is daar niet helemaal gerust op. In het Masterplan zijn de diverse beschrijvingen over de groenblauwe buitengebieden nogal 'passief' van toon: 'zoveel mogelijk - ambitie - als de kans zich voordoet - onderzoeken - inzet om het ecologisch aantrekkelijker te maken, et cetera'. Deze bewoordingen stralen geen proactieve inzet uit door de gemeente en zeker niet in de voorbereidende fase van de gebiedsontwikkeling. Het PMZ heeft een uitgebreide reactie – *Waar het ons om gaat!* – op het Masterplan Middengebied geschreven en verstuurd de projectorganisatie die het Middengebied ontwikkelt en ook de politieke partijen in Zuidplas zijn geïnformeerd. Je kunt de notitie *Waar het ons om gaat!* vinden op de website www.mooizuidplas.nl.

Gelijk opgaande – actieve - ontwikkeling van ecologische functionaliteiten met de stedelijke ontwikkelingen is cruciaal voor een evenwichtige opbouw van het Middengebied. Het PMZ wil graag 'aan de voorkant' bij het opstellen van Beeldkwaliteitsplan Groene Schakel betrokken worden, en wel voordat de eerste huizen worden gebouwd onder het motto 'eerst aanplant dan stenen'.

De ontwikkeling van de Groene Schakel als ecologische verbindingzone (EVZ) is (op twee fronten) in studie bij de Provincie Zuid-Holland (PZH).

MASTERPLAN MIDDENGEBIED ZUIDPLASPOLDER

Een nieuw dorp in een vernieuwend landschap

Platform Mooi Zuidplas

Vereniging Natuur- en Vogelwacht Rotta
Historische Vereniging Nieuwerkerk a/d IJssel.
Milieuvereniging Zuidplas
Stichting Natuurepolder
Platform Eendragtspolder
Wandelvereniging TeVoet

Voor zover bekend voert, in opdracht van PZH, het ingenieurs-/adviesbureau Sweco een onderzoek uit naar de mogelijkheden/kansen van die EVZ in Middengebied van de Zuidplaspolder. Als het rapport daarover is uitgebracht aan de PZH, zullen wij proberen hierover in contact te komen met de provincie.

Daarnaast voert de provincie momenteel meerdere 'Verkenningen Natuurinclusief' uit, onder andere ook (als eerste) in het Middengebied van de Zuidplaspolder. Met deze verkenningen beoogt de PZH een impuls te geven aan het verbeteren van de biodiversiteit en natuurinclusiviteit in Zuid-Holland. Bij deze verkenning in de Zuidplaspolder is het PMZ aangesloten, inmiddels zijn er drie zogenoemde Ateliers (brainstormbijeenkomsten) via zoom geweest, medio maart is het laatste – fysieke – Atelier, ergens in het Middengebied.

Midden februari hebben we als PMZ een gesprek gehad met de gemeentelijke Projectleiding voor het Middengebied. We hebben in dat gesprek erop aangedrongen om de burgerparticipatie in het ontwikkelingsproces adequaat en zichtbaar te organiseren, en ook hebben we een aantal opmerkingen/aandachtspunten uit de notitie *Waar het ons om gaat!* geadresseerd.

Kortom, er gebeurt veel in Zuidplas, hoe het er allemaal na een aantal jaren uit gaat zien, is nu nog niet te zeggen, maar we houden de vinger aan de pols. <<

Ons visitekaartje

INTEGRALE ONKRUIDBESTRIJDING VOLGENS 'DE PUNT METHODE'

DE JUISTE MACHINE OP
DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPUITEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Chroomstraat 1d • 3067 GN Rotterdam • Telefoon: (010) 420 60 26 • E-mail: info@groen-puntbv.nl • www.groen-puntbv.nl

WOONING

airconditioning

Airconditioning

Luchtbehandeling

Serverruimte koeling

Weg en Bos 120, 2661 GX Bergschenhoek, **Tel.: 010 - 512 10 17**
Fax: 010 - 512 09 64, info@wooningairco.nl, www.wooningairco.nl

www.wooningairco.nl

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 125 Tapuit © Chris van Rijswijk

MB 126 Zwarte ruiter © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB125 Tapuit

De tapuit is met name in het voorjaar een schaarse doortrekker in ons werkgebied. Een zeldzame keer zal hij hier ook wel tot broeden komen. Wist je dat tapuiten lange afstand-trekkers zijn? Degenen die op Groenland broeden, vliegen in één ruk naar Europa of zelfs in een keer naar Afrika! Petje af voor de tapuit.

MB126 Zwarte ruiter

De zwarte ruiter en de tureluur lijken op elkaar. In zomerkleed is een zwarte ruiter een eitje (namelijk helemaal zwart). Een zwarte ruiter in winterkleed of een onvolwassen exemplaar onderscheiden van een tureluur is een uitdaging. Goed om te weten dat de tureluur wat gedrongener is, met een kortere snavel. En die poten van deze zwartjoekel zijn roder, een tureluur heeft daarentegen oranje poten. De vogel op de foto is dus een zwarte ruiter.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

MB 127 © Chris van Rijswijk

MB 128 © Chris van Rijswijk